

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház)
Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
XX. évi. 184. sz. 1943. augusztus 17 kedd

Előfizetési ár: havonta 5.20 P, negyed-
évre 15.— pengő. — Egyes szám ára:
hétköznap 20 fillér, vasárnap 40 fillér.

Churchill három napig tárgyalta Roosevelttel,

— azután az újságírók előtt az időjárásról beszélt

Állítólag új inváziós terveket beszéltek meg, Quebecben politikai kérdésekre kerül sor

A keleti fronton csúcspontjához közeledik a nagy küzdelem

Sziciliában a messinai utat védik a tengelycsapatok — Német torpedóvető repülő-
gépek 170.000 tonnát süllyesztettek el a Földközi-tengeren

Róma nyílt városként való elismerését a szövetségesek feltételekhez köti

A „Debreczen” vasárnapi számában már jelentettük, hogy az olasz kormány nyílt városnak kívánja deklarálni Rómát. Az örök város második bombázása után hozta nyilvánosságra az olasz kormány ezt az elhatározását, de tulajdonképpen már két héttel ezelőtt, július 31-én leszólgazta ilyen irányú döntését a Vatikán közvetítésével.

Mint jól tájékozott olasz helyről közlik, a Badoglio-kormányt három ok készítette Róma nyílt várossá nyilvánítására:

1. Róma a katolikus világ közép-pontja és nem csupán Olaszországé, hanem az összes katolikusoké is egyben.

2. Rómában a városon belül egy kis állam is van: a Vatikán, amely igényt tarthat arra, hogy tiszteletben tartásuk és önmaga nem tud védekezni légi támadások ellen. Ennek az államnak érdekében Olaszország bizonyos áldozatot hoz, ameddig a döntésnek a hadviselés szempontjából bizonyára nem kényelmes következményeit magára vállalja.

3. Róma az egész kultúr világ tulajdona egyedülálló történelmi és műemlékeivel.

Mivel az angolok és amerikaiak légi támadásairól bebizonyosodott, mint Rómában hangsúlyozzák, hogy azok rendkívül pusztító hatással vannak a műemlékekre, az okosság azt parancsolja, hogy Olaszország tegye meg az első lépést a kultúrkincsek védelmében.

A NYÍLT VÁROSSÁ DEKLARÁLÁS BŐL ADÓDÓ NEMZETKÖZI JOGI HELYZET

egyáltalán nem világos. A hágal értekezletek, amelyeken a hadviselés legtöbb nemzetközi törvénye megállapították, még nem írták ki az első hadviselés szabályait sem 1899-ben, sem 1907-ben, mert akkor még nem létezett légi haderő. Az első világháború után viszont nem jöttek létre kötelező erejű megállapodások ebben a kérdésben, voltak viszont különféle tanácskozások, amelyeken az irányelveket lefektették. Ilyenek voltak az 1920. évi versaillesi békekonferencia légügyi bizottságának ajánlatai, az 1922-ben és 1923-ban tartott hágal jogi értekezlet, az 1932 február 3-i washingtoni egyezmény és az 1925 június 18-i népszövetségi jegyzőkönyv, amelyek mind tartalmaznak egyetmást a légi háborúról is. Ezekben az aktákban lefektetett irányelveket abban lehet összefoglalni, hogy „nyílt városban” nem lehetnek katonai

berendezések, hadianyaggyárak, csapatok, továbbá hadifontosságú közigazgatási tényezők sem.

Rómában nagyobb számú katonaság nem található és csupán a katonai őrszemeket láthatni az utcán, akik a hadállapot közléte óta örködnek a városban. Érdekes kérdés az is, amit nemzetközi jogi téren még nem tisztáztak, hogy joga volna egy nyílt városnak védekezni, ha az ellenség például nagyszámú ejtőernyős katonával meg akarja szállni. Mindezek a problémák még megvitatásra várnak a Vatikán közvetítésével. Az is nyílt kérdés még, hogy mekkora területre terjed ki Rómában a nyílt város jellege.

ELFOGADJAK-E AZ OLASZ DEKLARÁCIÓT

— ezzel kapcsolatban ellentétes hírek érkeztek. Londoni hivatalos körökben kijelentették, hogy az angol kormány nem tekinti magára nézve kötelezőnek Róma nyílt várossá történt nyilvánítását. Az olasz nyilatkozat egyoldalú és ezért nem befolyásolhatja a szövetséges főparancsnokság cselekvési szabadságát.

Quebeci jelentés szerint jól értesült kanadai körökben arra céloztak, hogy a szövetségesek elvileg elfogadják Rómának nyílt várossá történt nyilvánítását. Ennek előfeltétele azonban az, hogy az olasz kormány teljesen megbízható garanciákat nyújtson arról, hogy a városot semmiféle katonai célra nem használják fel.

Az amerikai külügyminiszterium képviselője kijelentette, hogy eddig nem érkezett hivatalos értesítés Róma nyílt várossá történt nyilvánítására. A szóvivő hozzáfűzte, hogy a nyilatkozat elismeréséig addig nem is kerülhet sor, ameddig a védő hatalmak nem garantálják Róma nemkatonai jellegét. Róma nyílt város jellegének elismeréséhez szükséges feltételként a szóvivő azt jelölte meg, hogy a római vasúthálózatot át minden katonai szállítmányt be kell szüntetni, az összes csapatokat ki kell vonni a városból és az összes római hadiüzemek munkáját meg kell szüntetni. Ezenkívül meg kell engedni, hogy a szövetségesek bizottsága ellenőrizze e feltételek megvalósítását.

CHURCHILL HÁROM NAPIG ROOSEVELTNEL VOLT

Quebecben és Washingtonban hivatalosan közölték, Churchill há-

rom napig Roosevelttel vendége volt hydeparki villájában. Ezzel a közleménnyel leleplezték a titkát, hogy hol tartózkodott Churchill Kanadában való megérkezése és Quebecbe való visszatérése között. Kanadai politikai körökben felteszik, hogy Roosevelttel és Churchill háromnapos együttélését a legfontosabb kérdések tisztázására használták fel. Azt várják tehát, hogy Churchill már többé-kevésbé konkrét terveket közöl az angol katonai tényezőkkel, akiket közvetlenül visszaérkezése után magához hivatott.

CHURCHILL AZ IDŐJÁRÁSROL BESZÉLT

Churchill vasárnap visszatért Quebecbe. Távolíté alatt a brit, az amerikai és a kanadai vezérkar főnöke részletesen kidolgozták a terveket, melyeket jóváhagyásra Churchill és Roosevelt elé terjesztettek. Roosevelt elnök hétfő este várták Quebecbe.

Az értekezlet résztvevői rendkívüli titoktartást tanúsítanak az értekezlet tárgyával kapcsolatban. Churchill sajtóértekezleten fogadta ugyan a lapok képviselőit, de nem volt hajlandó másról beszélni, mint az időjárásról.

Eden külügyminiszter előrelátóan szerdán érkezik Quebecbe. Megérkezése után kezdik meg az értekezlet politikai anyagának megvitatását.

ÚJ INVÁZIÓS TERVEK

Beavatott washingtoni körök úgy tudják, hogy Roosevelttel és Churchill a quebeci értekezleten többek között arról is tárgyalnak: ki legyen a szövetséges csapatok főparancsnoka a tervezett újabb európai invázió során. A választás valószínűleg angol hadvezérre esik, vagy Alexander, vagy Montgomery tábornokra, bár nincs kizárva az sem, hogy az összes európai inváziós csapatok főparancsnoksága Eisenhower amerikai tábornok kezébe kerül. Katonai körökben általában véve kétségtelennek tartják, hogy a quebeci értekezlet egyik legfőbb pontja az új európai arcvonal kérdése. Az inváziós tervet állítólag már részletesen kidolgozták s Roosevelttel és Churchill jóvá is hagyták a tervet.

SZTALIN LEVELE ROOSEVELT-HEZ ÉS CHURCHILLHEZ

A londoni „Observer” diplomáciai munkatársa arról értesült, hogy Sztalin a quebeci értekezlet

előestéjén levelet intézett Roosevelttel és Churchillhez. Noha a hírt hivatalosan nem erősítették meg, londoni hivatalos körökben úgy vélik, hogy a híresztelésnek lehet valami alapja. Sztalin levele állítólag igen szívélyes hangú. Sztalin szerencsekívánatait fejezi ki a szicíliai hadjárat sikeres alakulása alkalmából. A második frontot Sztalin állítólag egyetlen szóval sem említi.

EDEN ÉS HULL MOSZKVA BA UTAZNAK

A „Daily Herald” hétfői jelentése szerint a quebeci értekezlet befejezése után Eden brit külügyminiszter és Hull, az Egyesült Államok külügyminisztere tárgyalásokra Moszkvába utaznak. Ezt a határozatot Churchill és Roosevelt a Hyde-parkban való tartózkodás alatt hozták — mondja a jelentés.

MOSZKVA BA INVITALJAK A CSEH, JUGOSZLAV ÉS GÖRÖG EMIGRÁNS KORMÁNYOKAT

Ankarai diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a szovjet kormány diplomáciai lépéseket készít elő, hogy a görög, cseh és jugoszláv kormányokat Moszkvába hívja és arra bírja őket, hogy Moszkvát válasszák állandó tartózkodási helyükül. A Kreml — hír szerint — már megtette a megfelelő technikai előkészületeket a három emigráns kormány átköltözése esetére. A szovjet külügyi népbiztosság további terveket dolgozott ki, melyek alapján egyes-ményeket akar kötni a három említett emigráns kormányral, hogy azokat szorosabb kapcsolatba hozza a Szovjet-Unióval. Ezekben a szerződéseket — mint jól értesült diplomáciai helyen közlik — a Balkán újjárendezését is szabályozzák.

Ezek a hírek mindenesetre jellemzőek a szovjet balkáni terveire.

FINNORSZAGROL

az utóbbi napokban különféle híreket közölt a nemzetközi sajtó. Figyelmet kelt most egy finn sajtóhang. A „Vaasa” című finn lap így ír:

„Amerikában eddig is gyakran követelték, hogy Finnország kössön békét. Most, amikor ismét szóba hozták ezt a kérdést, Finnországban megdöbbenéssel állapították meg, hogy a kívánsághoz az Egyesült Államokban ijesztő megjegyzést fűztek. Az amerikai lapok ugyanis azt hangsúlyozták,

hogy Finnország békeje elsősorban Oroszországtól függ.

Ha mi is így gondolkozunk — folytatja a lap — úgyünknek elvezettnek tekinthetünk. Mert egészen bizonyosan tudjuk, milyen békét juttatnának nekünk, ha az elsősorban Oroszországtól függne. Nagyon jól emlékezünk arra a vesztélyre, amely újabb háborút indított ellenünk. Már ekkor kiderült, hogy Oroszország háborús szándéka kétségtelenül a finn nemzet kiirtása.”

A cikk Linkomies miniszterelnök nemzeti egységpártjának vidéki lapjában jelent meg és azt a fővárosi sajtó is részletesen közli.

A KELETI ARCVONALON

a katonai helyzete berlini tájékozott körök véleménye szerint a hétfői nap folyamán beérkezett jelentések alapján változatlan. Ez azt jelenti, hogy a harcok keleten az utóbbi napokban kialakult súlypontokban továbbra is változatlan heveséggel folynak és az arcvonal legfontosabb szakasza Bje gorod térsége, ahol továbbra is elkeseredettek a harcok. A nagy célnak megfelelően történik a csapatok és hadianyag bevetése mindkét részről. Megállapítható, hogy a harcok hevesége inkább fokozódott, mint lanyhult. Berlini katonai körökben az a vélemény, a keleti arcvonalon a küzdelem csúcspontjához közeledik.

A SZOVJET NYÁRI OFFENZÍVÁJANAK MÉRLEGE

Német katonai részről összefoglaló beszámolót adtak ki az oroszok immár hat hét óta tartó nyári offenzívájáról. A jelentés szerint az oroszok némi taktikai sikert és kisebb területi nyereségeket elértek ugyan, azonban a tántoríthatatlan német védelem lehetetlenné tett számukra minden hadászati siker elérését. A mostani harcot a háború legnagyobb megsemmisítő csatájának minősítik, amivel az ellenfél rendkívüli nagy ember- és hadianyagvesztésére utalnak. A német veszteségek nem mállnak semmiféle arányban az oroszok veszteségeivel. Német oldalon az esetetek és a sebesültek viszonya 1:9-hez, amit igen kedvező aránynak kell tekinteni.

TÖKÉS FOTO

A SZICILIAI HARCOK

Szicília északkeleti sarkában a tengelyes csapatok hídfőállásba vonultak. Olasz részről az ottani harcokról a következő helyzetképet adják:

Az utóbbi napok jelentései ismertették a szicíliai arcvonalon küzdő olasz és német csapatok védelmi harcainak fejleményeit. Az ellenséges nyomás különösen a középső szakaszon igen erős, ahol a védekezőket éjjel-nappal szakadatlanul bombázó légi erő támogatja a páncélgépkocsik hadműveleteit. Az Etánál levő állásainkat fenyegető bekerítés veszélye miatt Randazzo feladtuk és kénytelenek voltunk vonalainkat hátrább húzni. A csata azonban még nem ért véget. A védelmi csapatok mindenkorra fényes

Német hadijelentés

Megújuló szovjet támadások visszaverése — Harcok a szicíliai hídfőnél

A német véderő főparancsnoka közli:

A kubáni hídfőnél és a Donec közepő szakaszán az ellenséges helyi támadásokat megghusítottuk.

Bjelgorod szakaszán gránátosaink elkeseredett közelharcban visszaverték az újra és újra támadó bolsevista hullámokat. A hadsereg és a fegyveres SS páncélos harci csoportjai ellentámadásokkal mélyebben betörték az ellenséges támadó ékek szárnyaitba nagyobb csapatrészeket bekerítették, majd megsemmisítették azokat.

Az Oreltől nyugatra levő térségben a bolsevisták támadó ereje csökkenett, ugyanakkor azonban megkészeszték a vjzmaí, belijj és a Ladoga-tavi szakaszokon arra irányuló erőfeszítéseiket, hogy páncélosok és csatapultegységek harcbevetésével erős tűzérési támogatással áttörjenek. Gyalogos és páncélgépjármű hadosztályaink szilárd ellenállásán ezek a támadások is mind megghusultak.

A bolsevisták mindenhol, ahol támadásra indultak, vasárnap is a legsúlyosabb ember- és anyagevesztéseket szenvedték. 193 páncélost szétlőtünk.

Egy német torpedóvető ezred a Földközi-tengeren 170.000 tonna hajóteret süllyesztett el

Mint külön jelentésben már hírül adtuk, augusztus 13-án az esti órákban Klümper őrnagy vezetésével egy német torpedóvető repülőgépezred Gibraltártól keletrre meglepő támadást intézett egy a Földközi tengerbe befutó hajókaraván ellen. Legénységünk a merészen végrehajtott támadásokban 32 hajóegységen találatokat ért el. Két romboló és négy teljesen megrakott kereskedelmi hajó, köztük egy tartalékhajó azonnal elsüllyedt.

Az új német fegyver, a ködvető

Berlin, aug. 16. A Német TI katonai munkatársa írja: A keleti arcvonal elhárító harcában igen fontos szerepet játszik a legkorszerűbb német fegyver, a ködvető. A fegyver alkalmazásával kapcsolatban katonai körökben úgy értesülnek, hogy a hatésoves ködvetőfegyver nemcsak ködgránátokat lök ki, hanem repesz- és aknhatású robbanógránátokat is. A több lövést egyszerre leadó fegyver robbanó hullama különösen hatásoznak bizonyult, mert robbanási körzetében minden emberi

Olasz hadijelentés

Légi harcok a messinai szoros fölött — Sikeres olasz támadások a tengeren — Ellenséges repülőek megint bombázták Milánót

Az olasz főhadiszállás közleménye:

Az olasz és német csapatok vasárnap továbbra is feltartóztatták az ellenséges erők előnyomulását. A messinai szoros övezetében vadászaink ismételt harcbevetéssel az ellenséges kötelékekkel és kemény légiharcokban lelőttek öt Spitfire és három Curtiss repülőgépet.

A Földközi tenger nyugati részén torpedóvető repülőgépeink merész támadásokkal elsüllyesz-

példaként fennmaradó szívóssággal, amelyről maguk az ellenfelek is ismételt elismeréssel emlékeznek meg, újabb állásokat foglaltak el és újból harcba bocsátkoztak a támadókkal, akiknek minden legkisebb térnyerés ádáz küzdelembe került. Randazzo kiürítése után az olasz és német csapatok még mindig őrzik a messinai utat és a sziget északkeleti csúcsának hegyeire támaszkodva feltartóztatják a szoros felé előretörő hetedik amerikai és nyolcadik angol hadsereget. A hősi bátorság és taktikai ügyesség epizódjai ragyogják be az utóbbi napok elkeseredett küzdelmeit. A szüntelenül új csapat-egységeket harcbevető tülerével szemben vívott 37 napi harc után az olasz és német védők még mindig feltartják az ellenséget és rendkívül megnéhezítik számára a Messina felé vezető utat.

A szicíliai hídfő déli szakaszán nem került jelentékenyebb harci cselekményekre sor, ugyanakkor azonban az északi szakaszon az ellenséges nyomás erősebbé vált.

Egy német tengeralattjáró Szicília északi partjai mentén merész támadással elsüllyesztett egy északamerikai Brooklin osztályú cirkáló, amit rombolók biztosítottak.

Az ellenséges légierőknek a megszállt nyugati területek partvidéke ellen végrehajtott támadása folyamán a német vadászpilóták és a légvédelmi tűzérési ütegei a legutóbbi 24 óra alatt 16 repülőgépet, elsősorban nehézbombázókat lőttek le. Az Atlanti óceán feletti vívott légiharcokban öt ellenséges repülőgépet pusztítottunk el.

Néhány ellenséges zavaró repülőgép az elmúlt éjszaka a Birodalom északi területe fölé repült.

A német harci repülőgépkötelek az elmúlt éjszaka jó látási viszonyok között kis magasságból sok robbanó- és gyújtóbombával jó hatással megtámadták Portsmouth hadikikötő területét.

Nyolc hajó erősen az oldalára dőlve égve maradt. A beálló sötétség és az erős légvédelmi tűz miatt a többi megtorpedózott hajó sorsáról először nem lehetett tudomást szerezni. A folytatódó végrehajtott felderítés azonban megerősítette, hogy legalább 170.000 tonna hajóteret süllyedt el a hajókaravánból, illetve kapott megsemmisítő találatot. Hét repülőgép nem tért vissza.

életet elpusztít. A robbanógránátok hatása még földerdőköt és egyéb erődöket is szétrombol. Nemrég a ködvető lövéseit könnyen fel lehetett ismerni arról, hogy a lövedékek nyomában látható füstfelhő üszött. — Az újabb kísérletezés folyamán a fegyvert tökéletesítették, úgyhogy zavaró eszközökkel a füstfelhőket eloszlatták és így a gránát útját már csak egy piros égő vonal jelzi, miáltal a ködvetőtegek állását nem lehet olyan könnyen megállapítani.

életet elpusztít. A robbanógránátok hatása még földerdőköt és egyéb erődöket is szétrombol. Nemrég a ködvető lövéseit könnyen fel lehetett ismerni arról, hogy a lövedékek nyomában látható füstfelhő üszött. — Az újabb kísérletezés folyamán a fegyvert tökéletesítették, úgyhogy zavaró eszközökkel a füstfelhőket eloszlatták és így a gránát útját már csak egy piros égő vonal jelzi, miáltal a ködvetőtegek állását nem lehet olyan könnyen megállapítani.

Az olasz repülőek több bombát dobtak le Bizerta kikötőberendezéseire. Három repülőgép nem tért vissza támaszpontjára. Vasárnap hajnalban olasz tor-

pedónaszádok a livornoi Francesco Mimbelli sorhajókapitány parancsnoksága alatt a Sparavento fok közelében merész támadást intéztek egy angol hajóalakra ellen és elsüllyesztették egy könnyű cirkáló.

Az ellenség a hétfőre virradó éjjel ismét légtámadást intézett Milánó, továbbá Viterbo és Novara ellen. A légvédelmi tűzérseg találatai következtében a támadók Viterbonál négy, Milánónál három repülőgépet vesztettek. A támadás újabb súlyos károkat okozott. Egy másik ellenséges bombavető Cagliari környékén zuhant le a légvédelmi ütegek találatá következtében. Aláírás: Ambrosio tábornok.

Újabb éjszakai légitámadás Milánó ellen

Róma, augusztus 16. (Stefani.) A vasárnapra virradó éjjel, úgy mint augusztus 13-án éjszaka, ugyanabban az órában, az angol légi erő újabb támadást intézett Milánó műemlékei ellen. Nem kimélte meg a támadás a kórházakat és más emberbaráti intézményeket sem, mint például a Giovanni dalle Bande Nere terén álló hadirokkantak intézetét. Az újabb támadás főleg a város délnyugati része ellen irányult, valamint a külváros ellen, ahová az előző támadás folytán hajléktalanok váltak családok menekültek. Minden jel arra mutat, hogy a cél kizárólag a lakosság megfélemlítése és pusztítása volt.

Az ellenséges repülőek a Porta Ticinese, a Porta Genova és Porta Magenta felől a város központjára irányában szórták le bombarakományukat.

A királyi palota jobbszárnya és a Dóm-tér déli sarkán álló palota lángok martaléka lett. Az eltalált és többé-kevésbé súlyosan megromlott műemlékek között szerepel a ires Ambrogio székesegyház, a Szent Sebestyén templom, az értékes gyűjteményeket tartalmazó Sforza-kastély, a városi múzeumok, a betlehemi nővérek intézete, a Szent Szív katolikus egyeteme, a Lourdesi Szűzanya temploma, a Sacré Casur apácák zárdája.

Tuniszi rendelet

Madrid, aug. (Német TI) A tuniszi hivatalos lapban rendelet jelent meg, amely szerint a zsidók visszakapják elvett tulajdonukat és engedélyt kapnak bármilyen foglalkozás gyakorlására. (MTI)

A bolgár kormány Szófiában marad

Szofia, aug. 16. A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelent: A külügyminisztérium szószólója szombaton megcáfolta azokat a híreket, hogy a bolgár kormány felszólította a Szófiában ügyködő külföldi diplomatákat, költözzenek át a fővárostól délre fekvő Csogjhorja fürdőhelyre, nehogy a Szófia ellen intézendő esetleges légitámadások során kárt szenvedjenek. A külügyminisztérium szószólója hozzáfűzte, hogy a bolgár kormány továbbra is Szófiában marad. Figyelembe vették ugyan azt a lehetőséget, hogy egyes közhivatalokat vidékre helyeznek át, pillanatnyilag azonban semmi ok sincs erre.

Ellenőrzik a Svédországon átmenő utárrepülőket

Stockholm, aug. 16. A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelent: A német és svéd kormány között újabb megállapodások jöttek létre a német futárgépeknek svéd terület fölött való közlekedéséről. Az újabb megállapodásokkal elkerültek az olyan incidenseket, mint amilyenek a legutóbbi fél évben kétszer fordultak elő. Az új megállapodások értelmében az ilyen futárgépek megjelöltek és utasaik polgári egyenruhában lehetnek csak. Különleges jelvényként a gépek mindkét szárnyán egy-egy zászlócska lesz. Sem a repülőgépek, sem utasaik nem lehetnek felfegyverezve, sőt fényképezőgépek magukkalvívését is megtiltották az új megállapodások az utasoknak.

Óriási néptömegek ünnepelték a pápát

Róma, augusztus 16. Róma lakossága nagy örömmel szerezett tudomást az olasz kormány elhatározásáról, hogy Rómát nyíltvárossá nyilvánítja. Amikor a rádió közölte a hírt, óriási néptömegek áramlottak a legközelebbi külvárosokból is a Vatikánba, hogy hálájukat nyilvánítsák a pápának.

Szombaton este 20 óra felé a Péter-téren körülbelül 50-60 ezer ember gyűlt össze. Az egész óriási embertömeg körében kiállította a pápa nevét. Végül röviddel 20 óra után, a vatikáni palota legfelsőbb emeletén ki nyílt a pápa dolgozószobájának ablaka és megjelent a Szentatya fehére öltözött alakja. A tömeg térdreborult. A pápa kitárta kar-

ját, mintha ezzel akarná köszönetét kifejezni a tüntetésért megmérgeltetett a jelenlevőket.

A római éjszaka csendjében az óriási tér legtávolabbi sarkában is világosan lehetett hallani a Szentatya áldását. A Szentatya azután még néhány percig maradt, míg a tömeg szakadatlanul kiáltózott: Evviva il Papa!

Az Avvenire című lap jelenti hogy Róma legutóbbi bombázása után, szombaton reggel, óriási embertömeg keresett menedéket a Vatikánvárosban. A Szent Péter-tér rendkívül képt nyújtott. Minden rendű, minden korú és minden foglalkozású ember táborozott a téren, akik közül sokan minden vagyonukat is magukkal vitték.

Matteoti egyik gyilkosa a kivégzés után életben maradt

Róma, aug. 16. A Voce d'Italia című lap arról ír, hogy Dumini, Matteoti egyik gyilkosát 1941 áprilisában az angolok letartóztatták és három társával együtt kénkedés miatt halálra ítélték. A négy vádlotlon végre is hajtották az ítéletet, de míg a többi

három azonnal meghalt, Dumini csupán a nyakán sebesült meg. Halottak tetete magát és sikerült neki elrejtőznie, míg a tengelyes csapatok meg nem szállták Dornát. Olaszországba való visszatérése után jelentést tett kalandjáról.

Meghalt vitéz Gömör Árpád vezér-őrnagy, a 39-esek egykori vitéz tisztje

Vitéz Gömör Árpád nyug. állományú vezérőrnagy Budapestben 62 éves korában meghalt.

Ez a gyászhiír a volt 39 gyalogezred sokezer főnyi tagja körében mély részvetet kelt. Vitéz Gömör Árpád ugyanis hosszú ideig, a mult világháború ideje alatt is a 39. gyalogezred kötelékében szolgált. A géppuskás század parancsnoka volt és hirtelen volt rettenthetetlen vitéz magatartásáról és hősiességéről. Olyan közvetlen modorú fellebbvaló, olyan ragyogó magyar tulajdonságokkal felruházott volt, némes gondolkodású tiszt volt, hogy katonái lázbe-vízbe mentek érte. Legendás híru haditényeket vitt véghez. Több kintitést kapott, így a tiszti arany vitézségi érmet, ami egyike volt a legtrikábban adományozott kintitésekknek.

lombavonulása után Budapestre költözött.

A vitéz katonai életéből most már elmondhatunk egy igazalmas epizódot.

Az 1918-as összeomlás után hazament szülővárosába Dobsonára és ott fegyveres ellenállást szervezett a bevonuló csehek ellen. A Dobsonára bevonuló cseh csapatok tábornoka vendülte tőzött ki a fejére és falragaszokos hivatás fel a közönség figyelméi Gömör Árpád élve vagy halva való elfogatására. Ez az izzó magyarságú, bátor és vakmerő katonai alig tudott kiszabadulni az üldöző cseh gyűrűből, mely éjjel-nappal a nyomában volt.

Két hónappal ezelőt a daliástermetű férfit súlyos betegség támadta meg. Budapestben megoperálták, de már nem volt segítség. E hó 14-én meghalt. Miskolcon helyezték örök nyugalomra ma délután.

A debreceni 39-es bajtársak koszorút helyeztetnek koporsójára és őszinte szívvel megkönyhnyezik sirbaszálltát.

Légi riadókor mi történik az utasemberrel?

A „Nemzeti Újság» munkatársa kérdést intézett a főbb közlekedési vállalatok vezetőihez, hogy légi riadókor mi történik az utasemberrel? A következő tájékoztatást kapta:

— A légvédelmi riasztáskor — mondották a MÁV-nál — a pályaudvarokon hangszóró segítségével értesítjük a várakozó közönséget, hogy azonnal hagyja el a csarnokot, az utasokat beszállítjuk a bent álló szerelvényekbe és azonnal elindítjuk a várakozó vonatokat. Ez esetleg kellemtlenül érinti azokat, akik lemaradnak, azt a tömeget azonban, amely a pályaudvarokon állandóan tartózkodik, nem tudnánk elhelyezni a légvédelmi övöhelyen. Azt mindenki tudja, hogy a pályaudvarok a legfőbb célpontok közé tartoznak s így érthető, ha azok kiürítéséről minél előbb gondoskodunk. Hosszabb riasztás közben menetrendszerűen indítjuk a többi vonatot, ha lehet még előbb is, de legfeljebb 30 perccel korábban. Kivéve természetesen a közvetlen támadás esetét, amikor egyáltalában nem indítunk vonatot.

szíriának felbúgásakor nem indítanak hajót az állomásról. Nyílt vízen közlekedő személyszállító hajóknak azonban meg kell állniuk. Az utasok itt természetesen nem hagyhatják el a hajó fedélzetét.

Végül a MAVAUT-nál érdeklődtünk, ahol azt a felvilágosítást adták, hogy riasztáskor azonnal elindítják a személyszállító autót, tekintet nélkül arra, hogy elérkezett-e a menetrendszerű indulás időpontja. Az országúton haladó autóbussz lassított menetben addig halad, amíg csak az utasok részére alkalmas övöhelyet nem ér el. Például megfelelő mély árkot, amely a repeszdarabok ellen védelmet nyújt. Városban vagy falun keresztül haladó autóbussz személyszállító autóbussz megáll az út szélén, az utasoknak pedig el kell hagyniuk a járművet.

Az új német fegyver, a ködvető

— Mi történik a nyílt pályán haladó szerelvényvel? — A mosgó vonat a pályateszten megáll, az utazó közönségnek pedig ki kell szállnia és a töltés két oldalán keresnie menedéket.

Amerikai ajánlat a marokkói szultánnak

Vichy, aug. 16. (NTI): Az OFI hírszolgálati iroda részleteket közöl arról, hogy az észak-amerikaiak bizonyos ajánlatokat tettek a marokkói szultánnak abban az irányban, hogy az eddigi francia protektorátust amerikai protektorátussal váltsák fel. E jelentések szerint Roosevelt a marokkói szultánt hivatalos látogatásra hívta meg Washingtonba.

Serédi hercegprímás: Európa hálátlanságát tapasztaltuk 1848-ban és 1918-ban

Reméljük, hogy a most szembenálló felek meg fogják érteni a felelősséget!

Esztergomban hagyományos fényes ünnepelték meg Nagyboldogasszony ünnepét, amely egyben a Várhegyen épült bazilika búcsúja is. Serédi Jusztinián bíbornok nagy papi segédlettel a bazilikában ünnepi szentmisét pontifikált és ő mondotta evangélium után a szentbeszédet is.

Bár a szentek tisztelete és segítségül hívása — mondotta többek között a hercegprímás — mindenkor időszerű, mégis különös jelentőséget nyer ezekben a sorsdöntő esztendőben, amikor már a hitetlenek is kezdik belátni, hogy az irtó világháborúban pusztuló emberiség csak az Isten tud segíteni és az ő szent anyja, Mária, valamint az Isten dicső szentjei, akiknek földi küzdő testvéreikért való közbenjárását fogadja az Úr.

Ha tehát mi magyar katolikusok egyházunk tanítása alapján önmagunkat és országunkat a magyarok Nagyasszonyának és a magyar szenteknek oltalma alá helyezzük, akkor jobban biztosítjuk jövőnkét, mintha tisztán emberekbe helyeznénk a mi birodalmunkat. Ezer esztendő során magyar nemzetünk is hányszor tapasztalta az emberek hálátlanságát. Amikor a tatárjárás végpusztulással fenyegette nemzetünket és

országunkat, Európa nem mozdult az apostoli szentszéken kívül egyik nemzetől sem kaptunk segítséget. Ugyancsak tapasztaltuk Európa hálátlanságát 1848-ban és 1918-ban is.

Reméljük és merjük feltételezni, hogy a most egymással szembenálló felek a mult világháború szomorú tapasztalatai után a győztes és legyőzött nemzetek sorsán okulva meg fogják érteni azt a félelmetes felelősséget, amely ítéleteikért terheli majd őket Isten és emberek előtt. És meg fogja velük értetni, hogy ne hozzanak olyan döntéseket, amelyek minden körülmények figyelembevétele nélkül pusztán megtevesztő propaganda és hamis információk alapján a jövőendő világháború magját hajtják el.

A tatárjárás idejében, amikor az ország majdnem a sár szélén állott, a mi nemzeti égő áldozatunk: Árpád-házi Boldog Margit érdemeiért csakhamar talpraállított bennünket az Úr. És a mult világháború után, amelybe szintén akarattunk ellenére sodródtunk bele, első szent királyunk megdicsőülésének 900-ik évfordulóján visszahozta országunk elvesztett darabjait.

Ravasz László püspök a háborúról és a békéről

„Arról folyik a vita: lehet-e nyílt városnak tartani Budapestet?”

A budapesti Kálvin-téri templomban vasárnap dr. Ravasz László püspök tartott istentiszteletet és beszélt a békekéségről. Előrebocsátotta, hogy a legcsúnyább magaviselet volna: háborúra ígázni a mikor az ellenség a kaput döngeti, békehúrokat pengetni, Krisztus egyháza sohasem akarta a háborút, ezt a mostanít sem. Mikor mégis kiütött, mindent elkövetett, hogy ne terjedjen tovább. Ha bármelyik fél áthágta a lovagias hadviselés szabályait, szigorúan elítélte. Nem azért, mintha túlságosan becsesnek tartaná a földi életet vagy féltene a hősi áldozatoktól, hanem azért, mert az ártatlanok, védtelenek, asszonyok, aggok és gyermekek sokszor magárahagyott, de soha el nem hallgató szószólójának érezte magát. Most is felemeli szavát a béke és a kiengesztelődés érdekében. Nem azért teszi, mert Budapest bombázásával a legkomolyabban megfenyegették; enélkül is megismertelné, amit kezdetől fogva mondott. Viszont álszeméremből nem hallgathat most, amikor nem az ő akaratából éppen arról folyik a vita, hogy lehet-e nyílt városnak tartani Budapestet vagy nem. Mi háborúba kerültünk, mert megtámadtak. Vigyáztunk arra, hogy harcunk emberies legyen. Tudjuk jól, hogy háborúban 351 tömegszervezők és lelkesenyes propaganda frigyéből születnek az elhatározások: tudjuk, hogy rövid idő alatt elpusztíthatják olyan ellenfeleket, kiknek sohasem vétettünk, az „egyetlenegy” Budapesten mindazt, ami ez országban a szívukamra helyét tölti be, de azt is tudjuk, hogy ez a pusztítás hadászati érdekelt nem szolgál, megfélemlítés helyett csak az elkeseredést fokozná fel a vég-sőkig. Ezért viharellőti csendességben halk szóval utalunk arra: minél kisebbet minél igaztalanabb sérelem ér, annál súlyosabb a roppant túlerő történelmi felelőssége.

A továbbiakban a püspök azt fejtette, hogy a szakadatlan háborúban élő emberi társadalomban

van egy láthatatlan, de valóságos birodalom, amely az ő lelki fejlődésének, a Békekéség Királyának engedelmeskedik.

De ott van ez a békeország Isten ígéreteiben. Ez az ország Krisztusban van, ha pedig Krisztusban van, csak hit által fogható fel. Nem lehet tárgya politikának, diplomáciának, üzletnek, nem bizonyítható és nem cáfolható, elérhető és hatalmasok elől, de megjelent az együgyűeknek és a kicsinyeknek. De majd egyszer, mikor mindennek vége lesz, kiderül, hogy csak egy ország van és egy fejedelem: Krisztus és az ő békeországa. Jaj annak, aki fellázad ez ország ellen és elárulja felséges urát. Nem új Európára, új Ázsiára, hanem új emberre és új lélekre van szükség a világnak. Ez a krisztusi ember és a krisztusi lélek.

Rámutatott a püspök arra, hogy Krisztus békeországa csak egy merőben új társadalmi rendben valósulhat meg. Ez az új rend nem lesz erőszak és elközbás gyűlölet, hanem az áldozat és szolgálólaté. Amíg egyik ember elveszi a másiktól a kenyeret, addig mindig áll a véres harc. Mikor majd egyik a maga kenyerét adja a másiknak, akkor kezdődik egy jobb világ.

A püspök ezután könyörgött a békekéségért és a győzelemért, olyan győzelemért, amelyben az ember, hanem maga Isten győz.

A Gabonabevásárló Rt. debreceni kirendeltsége (irodája az István malomban) vásárol mindenfajta terményt, melyek szállításához

**zsákot bocsát a
gazdaközönség
rendelésére**

az István malom közraktárában levő zsákraktárából.

DEBRECZEN 1943 VIII 17.

Időszerű kislexikon

A nyíltvárossá nyilvánítás főkövetelményei, mint Nyiry László ny. vezérkari ezredes összefoglalja, a következők:

1. A nyílt várost katonailag teljesen ki kell üríteni, tehát ott a lakosságban, repülőtereken, vagy épületekben, vagy tereken sem csapatoknak, sem bármilyen katonai parancsnokságnak, vagy a hadvezetőség bármely központi szervének nem szabad lennie.

2. A városban nem dolgozhatnak olyan gyárak és üzemek, amelyek a fegyveres erők számára bármilyen vonatkozású hadiszert akár kész, akár nyers állapotban szállítanak.

3. A nyíltvárosban átvéző vasutakon és utvonalakon sem csapatokat, sem hadianyagokat átvonultatni, átszállíttatni, pályauvarokon, vagy vasúti és útcsomópontokon keszkenében tartani, illetve tároltatni nem lehet, beleértve természetesen a legvédelem tűzgepeit is.

4. A nyílt város légterében nem tartózkodhatnak hadi repülőgépek. A hágai Landkrieger-ország (szárazföldi utasítások), nem szabályozták ugyan pontosan és mereven ezeket a feltételeket, de közveve rámutattak azokra.

Megszűnne természetesen a hágai értekezlet határozmányai szerint a nyílt város jellege még akkor is, ha annak területéről a lakosság, vagy önkéntes alakulatok, avagy polgári ruhás katonák tűzelnének.

A nyílt várost sem bombázní, sem tűz alá venni, illetve az ellen hadműveleteket kezdeni nem szabad.

Matolcsy Mátyas és három képviselőtársá nevével a kormány-paróba

Budapest, aug. 16. Dr. Matolcsy Mátyas, Tóth János, Tuzsoly György és dr. Matolcsy Tamás országgyűlési képviselők a következő levelet intézték Kállay Miklós miniszterelnöknek:

Kegyelmes Urunk! Meggyőződésünk, hogy Excellenciád minden cselekedetét Magyarország felvirágoztatásának gondolata hatja át és bizunk abban, hogy a világháborúban folyton súlyosbodó napjaiban Nagyméltóságod megtalálja azt a helyes utat, amelyen a magyarságnak járnia kell, hogy ezereves történelmi pozíciókat elfoglalhasson és megőrizhessük a jövőben is. A most tomboló háború viharában a nemzet fennmaradása forog kockán. Fennmaradásunk biztosítását meggyőződésünk szerint csak úgy tudjuk megoldani, ha minden tiszta szándékú, becsületesebb építő erő összefog. Abban a reményben, hogy elhárításunkkal hozzájárulunk a nemzet egységének megteremtéséhez, szerényen értekezünk felajánlunk a nagy cél érdekében és Excellenciád vezetésével a Magyar Élet Pártjába felvételünket kérjük.

Matolcsy Mátyas és képviselőtársainak levelére Lukács Béla miniszter, a MÉP országos elnöke válaszolt. Levelében értesítette Matolcsy Mátyas és képviselőtársait, hogy Kállay Miklós miniszterelnök, mint a párt vezetője, is, mint a párt országos elnöke, a pártba való belépésüket tudomásul vették.

Az István gőzmalom felhívja a gazdaközönséget a raktárral nem rendelkező vámorlásra jogosultak figyelmét, hogy a vámorlásra kerülő búza és rozsa egész éven át dímentesen tárolja s miután a rendeletek most már megengedik, abból kifizető lisztet szolgáltat ki.

Fehéresebb és ízletesebb lesz a kenyér, szeptember 1-től a lisztadag, november-től a kenyérfejadag is emelkedik

Budapest, aug. 16. A közellátási miniszteriumban erősen foglalkoznak azokkal a változásokkal az előkészítésével, melyeket közellátásunkban az új termés eredménye hoz. Az új termésti búza felhasználásával egyidőben megállapítják újból a kiérési arányt. Ez az arány az eddigi 90 százalékról 85 százalékra fog megváltozni, ami azt jelenti hogy az új kenyér fe-

héresebb és ízletesebb lesz. Mint már régebben megtört, szeptember elsejétől az új, fel-emelt lisztfejadagok lépnek életbe.

A közellátásügyi miniszterium azonban tovább javítását tervezi a közellátásnak. A miniszteriumban máris előkészítés alatt áll a tervezet, mely szerint november elsejétől kezdve a kenyérfejadagot is felemelik.

Gróf Bethlen István beszédet mondott az EMGE gazdanapján

Kolozsvár, aug. 16. Várkudu közönséges gazdanapot rendezett az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület. A gyűlésen, amelyen a gazdaközönségen kívül nagy számban vettek részt az előkelőségek, megjelent gróf Bethlen István volt miniszterelnök, aki 40 éve tagja az EMGE-nek.

Bethlen István gróf beszédet mondott, amelyben többek között a következőket jelentette ki: — A magyar ügyet és a magyar célokat az utóbbi időben két fronton szolgáltuk. Az egyik az a front volt, amit itt, Erdélyben a magyarság a maga munkakörében végzett, a másik pedig az, amit a volt trianoni kezelet között mi végeztünk. A legtöbb közül az első volt a súlyosabb és a nehezebb, mert amit mi végeztünk, azt védett helyzetben teljesítettük.

Jöttem el, hogy közvetlen érintkezés útján még alaposabban megismerjem a magyar társadalom belső kérdéseit és lassan a társadalom egységét és erejét. Ami itt történik, amit ez a társadalmi szervezet végez, megnyugtató. Dolgoznak azzal a tudattal és erős hittel, hogy erre a munkára szükség van a magyarságnak. Noha a magyar közéletben az ügyvezető politikai vonal látszik erősebbnek, mint a társadalmi, ez nem jelenti azt, hogy jelentőségében fontosabb is lenne, mert a nemzet ereje azonos a társadalom egységével és a társadalomnak azzal a tudattal, amely képesé teszi sorskérdéseinek megoldására.

A gazdanap résztvevői nagy tetszéssel fogadták Bethlen István gróf beszédét és a többi szónok felszólalását.

Felépült a gróf Teleki Pál nevről elnevezett KIE palota Budapesten

A budapesti Vas-utcában felépült a Keresztény Ifjúsági Egyesület nyolcemeletes székháza. A minden kényelemmel berendezett modern palota minden tekintetben alkalmas helyiséget jelent annak a szétagazó munkának, melyet a KIE végez. A KIE-nek 600 vidéki tagszervezete van 3.000 taggal. A földszinten ezer embert befogadó templom van. Az első eme-

ten lesznek a hivatalos helyiségek. az előadóterem és a felsőbb emeleteken internátus, illetve kisebb szálloda. Mindegyik szobában telefon, mellette fürdőszoba.

A KIE mozgalmat gróf Teleki Pál nagyon szerette és értékelte ezért nevezték el a boldog emlékü főiskolát és miniszterelnök nevére gróf Teleki Pál székháznak.

Nagy siker mellett tartották meg a Cserkészparkban a második nyilvános táborüzer

Táborüzer lángja világította be a Cserkészpark lombos fáktól körülvett ifjúvezetői tábor területét. A táborüzer nagy érdeklődő közönség gyűlt egybe hogy tanúja legyen az ifjúvezetők kedves, szórakoztató táborüzerének. A táborüzer a messze idegenben küzdő magyar honvédeknek szentelték a tábor résztvevői.

Elsőnek Varga Miklós lépett a tűz elé megleghangú, közvetlen beszédben üdvözölte a megjelenteket — majd a következőket mondotta:

— Ujra fellebogott táborüzerünk lángja, magásra szállnak a rőzsekről pattanó szikrák. Szikra csillagok törnek a csillogos magyar ég felé, s minik, akik a tűz fényénél belendzünk a magyar éjszakába, szenteljük a mi táborüzerünk azoknak, akik túl a Kárpátokon, kemény harcban állják a várt, hogy szebb, boldogabb magyar jövő hasadjon ezen a földön.

— A felhők eltakarják a csillagot, aztán szertefoszlik a felhő, s régi fényében ragyog a csillag. Sok viharfelhő borította már a magyar égboltot, sok vihar zúdult már el fejkünk felett, de a legválságosabb pillanatban a haza hívó szavára a semmiből álltak elő csodálatos ifjú seregek, s ezek a seregek mindig becsülettel állták meg helyüket s a ma háborújában is a magyar hősiesség maradványok példaképei... — fejezte be beszédét Varga Miklós.

A táborüzer műsorán megmutakozott a magyar ifjúság szellemi arculata is. Büszkén tekinthetünk leventéinkre, mert itt a harc katonai-erények ápolása kívül a szellemet sem hanyagolják el. — Szavalkórússok, énekkarok, költemények tréfás jelenetek hangzottak el melyeknek összekötő

szövegét és az ötletes konferenciát Oláh István látta el nagy szakértelemmel.

A táborüzer első számúként Zsirus Lajos szavalt a „Honvédroham” c. költeményt nagy hatással és sikerrel. Utána valóságos peregetek a számok, melyekben a közönség megtalálta mindazt amire kíváncsi volt.

A táborüzer egyes számaiban a következő ifjúvezetők szerepeltek sikerrel: Pető Lajos, Gerő Sándor, Rót Tibor, Szilágyi Imre, László Sándor, Tóth Pál. C. Tóth György, Oláh István, Barna Gy. K. Orosz István, Molnár Mihály, Tóth Tibor, Nagy István, Kalmár Gábor, Terebesi Sándor, Biró András, Molnár György. Korvacs László, Nagy József, Szilágyi József. Az énekkar Nagy István vezényelte kitűnően.

A táborüzer rendezését maga a leventefejtés önállóan végezte. A leventék dicséretet érdemelnek azért a remekbeszabott táborüzerért, melyet a nagyszámban összegyűlt közönség hálás tapsal jutalmazott meg.

Debreceni siker az országos vasutas lövész bajnokságban

Budapest, aug. 16. A MAV Sportegyesületek Ligája szombaton, vasárnap és hétfőn rendezte vitéz nagybányai Horthy István vándorújas lövészversenyét az országos vasutas lövész bajnokságokért. A nagyszabású versenyen 43 egyesület, 527 egyéni versenyzővel és 69 csapattal vett részt. Eredmények kispuskaversenyben nemzetközi céltáblára I—III. osztály második Lóky (Debrecen) 257 körrel, hölgyek kispuskaversenyben I—III. oszt. harmadik Sósokthy Róladé (Debrecen) 262 körrel.

Nyári Egyetem

**Dr Nagy István:
Mit köszönhet a nagyvilág a magyarságnak**

Nagyon élvezetes, érdekes, vitettképes előadást tartott hétfőn délelőtt vitez dr Nagy Iván miniszteri tanácsos, a magyarságtudományi előadássorozat keretében: „Mit köszönhet a nagyvilág a magyarságnak?” címen.

— Ha azt akarjuk lemérni, — hogy mit ér a magyarság a világ szemében, azt kell megállapítanunk, hogy az emberiség egyetemének jóléte, boldogsága és szépségének emelése érdekében mit tett nemzetünk — kezdte előadást. Az összesség boldogításához ugyanis hozzájárulhattunk egyrészt pozitív alkotásokkal, — másrészt pedig egyszerűen azzal, hogy teljesítettük kötelességünket, misszióinkat — ha úgy tesszük — történelmi hivatásunkat.

Beszélt a magyarság kettős történelmi szerepéről. Az egyik az volt, hogy a Duna-Tisza medencében hazát alapítva saját népe testével éket ütött az északi és déli szlávok közé, a másik, — hogy Nyugat-Európa kultúrterületének peremén helyezkedve el, bástyaként védte a nyugati népeket.

Keletről magunkkal hozott ósi értékeinket itt teljesítettük ki igaz nenneti hivatásunk — mondotta Katona virtusunk az egész világ előtt ismert a valójában az Európa szívének irányított keleti dárdból Nyugat pajzsává váltunk.

Hogy ma csak állg vagyunk többen mint 13 millióian, az annak a következménye, hogy 150 éven át fiaink legjobbjából emeltük gátat a török áradat ellen.

Ezután nagyon értékes, szórakoztató stílusban vette sorra a magyar tudományos élet legkiválóbbjait, a magyar feltalálókat és felfedezőket, a magyar írókat, költőket, művészeket, zeneszerzőket, sportéletünk legkimagaslóbb alakjait.

— Az előadás nagy figyelmet és tetszést kelettet.

Magyar népköltészetünk dramai feszültségéről adott elő dr Ortutay Gyula

Zsúfolásig megtelt teremben tartotta meg hétfőn délelőtt nagy sikerű előadását dr Ortutay Gyula egyetemi magántanár „Népköltészetünk magyarsága” címen. A magyar néprajz kiváló ismerője hangzott, hogy a magyar néprajzi kutatás, a szellemi néprajz eleget akar tenni a reá váró feladatoknak.

— A néprajz feladata, hogy bemutassa azokat az elemeket, melyek bennünket a magyar etnikumunkban megtartottak, jellemezzék s ami a magyarság lényege — mondotta. A néprajzi kutatás eredményeinek ismerete nélkül nem lehet megmondani, hogy mi a magyar és milyen a magyar.

— A magyar népköltészet a legelső sorban alkalmas annak a bizonyítására, hogy belőle megértsük a magyarság belső tartalmát, lényegét. A népköltészet formája, tartalma, egyformán egész magyar szellemiségünknek a foglalatosa. Benne van évszázados hagyományunk minden értéke és gazdasága.

Dr Ortutay Gyula kiemelte, — hogy a magyar népköltészet minden jellegzetes termékét nagyfokú drámaiság jellemzi, legyen az népdal, ballada, vagy mese. Ez a drámai feszültség ad bizonyos erőt neki, amely eleven erővel követeli a maga értékeinek jussát. Legnagyobb fróink ezt a drámai feszültséget egyszerűen szemléltetik. A magyar népköltés-

zet előadómódjában, hangulatában van benne ez a megmagyarozhatatlan drámaiság, tragikus feszültség s ez a kifejezhetetlen érték a titka népköltészetünk utóérhetetlen szépségének. Mese-hőseink csodálatos világában is ez a feszültség játszik nagy szerepet és ezt értékeljük ma is leginkább. Ezt kell a kutatonak tudomásul vennie és minden népköltészetű alkotásban megkeresnie.

A egyszerű előadást lelkes tapssal köszönte meg a hálás hallgatóság.

Értekes előadások hangzottak a tegnapi delelőtti

A Nyári Egyetemen igen érdekes előadást tartott Molnár C. Pal festőművész „Ujabbkori képzőművészetünk helyzete a korszerű európai művészetben” címen. Ujabbkori képzőművészetünkben uralkodó irányelvekről tájékoztatta a kiváló festőművész és egyszerű fetsző a nagyszámú hallgatóságot. Rámutatott arra a fontos hivatásra is, amit mai képzőművészetünk az európai képzőművészetben betölt. A magyar művészet gazdagsága és szépsége méltó a mai kor fejlődéséhez és művészetünk is képviseli azt a szellemet, melyet az irodalom és tudomány a maga eszközeivel hirdet: jellegzetes, egyéni vonásainkat.

A Balkáni Hét keretében dr. Urbányi János egyetemi magántanár, a m. kir. Keleti Kereskedelmi Főiskola igazgatója a Keleti Kereskedelmi Főiskola gazdasági munkásságát szemléltette igen értekes, viharos tapssal követett előadásában.

Nagy sikere volt dr. Tócsói Mária Kálmán németnyelvű előadásának is, amely a magyar történelem külpolitikái koncepcióját mutatta be.

Molnos Lipót egyetemi magántanár a francia továbbképző tanfolyamon a francia irodalomról, dr. Zolnai Béla kolozsvári egyetemi tanár pedig a magyarországi francia benyomásokról tartottak magasszínű előadását.

Estély a nagyerdei Vigadóban

A Nyári Egyetem hallgatóit vasárnap este a nagyerdei Vigadóban a MANSZ debreceni csoportja fogadta, élén szilasi Szilassy István. Az ünnepélyes fogadás alkalmával a hallgatók megismerkedtek a MANSZ hőlgyekkel, akikkel kellemesen elbeszélgettek. A hangulat egyre emelkedett s a fiatalság egy-kettőre táncra perdült. Vidám daltól, kacagástól volt hangos a Vigadó, s a egyszerű hangulatnak csak a 11 órai záróra vetett véget.

A kolozsvári kirándulás

Vasárnap éjjel érkezett vissza Debrecenbe a nyári egyetemisták 70 tagból álló kiránduló csoportja, akik pénteken indultak utnak; hogy Kolozsvár nevezettségét megtekintsék. A kirándulókat dr. Hegedűs Lajos gyakorló gimnáziumi tanár vezette.

A kirándulók előbb Nagyváradon szálltak ki, majd az ősi magyar város: Kolozsvár történelmi nevezettségét nézték meg. Úgy a magyar hallgatók, mint a külföldiek egyszerűen érezték magukat és nem tudtak betelni a látivalok gazdag szépségeivel. Kolozsvárról Kalotaszep központjába: Bánfihunyadra is ellátogalt a kirándulók serege, ahol a kalotaszegi népművészet csodálatos alkotásait szemlélte meg a Kalotaszegi Múzeum a múlt gazdag szépségeit tárta fel szemük előtt.

A kolozsvári lapok a legmelegebben írtak a debreceni Nyári Egyetem hallgatóinak kirándulásáról.

Finn film-matiné

Vasárnap délelőtt az Apolló filmszínházban szépszámu érdeklődő közönség előtt tartották meg a finn film-matinét. A bemutatandó filmek előtt Ritva Ris-tolainen magyar nyelven üdvözölte a megjelenteket s utána Juho Nuollo szintén magyar nyelven mondott ismertető szavakat a finn nemzet életéből, majd kezdetét vette a filmek vetítése.

Elsőnek a háború előtti Helsinki-ről, majd a finn kormányról és a karéliai újjáépítésről láttunk érdekes ismertető rövid filmeket. A hadirokkan: útja vissza az életbe c. film rendkívül nagy hatást váltott ki, mert itt megismerkedett a közönség nemcsak a finn hősiességgel is, hanem a finn ipari élet fejlettségével is.

Kovács Ferenc előadását a finn nemzeti és népi sajtóságokról, valamint Luby Lajos ismeretelét a közönség mind tapssal jutalmazta.

Irodalmi-est és hangverseny a Német Tudományos Intézetben

A Német Tudományos Intézet a Nyári Egyetem előadójának és hallgatóinak tiszteletére irodalmi estet és hangversenyt rendezett, amelyen számosan vettek részt a Nyári Egyetem közönségén kívül a helybéli előkelőségek és az Intézet nyelvtanfolyamainak hallgatói is.

Bevezetőül az est rendezője dr. Heybey Wolfgang egyetemi lektor, az Intézet vezetője nevében köszöntötte a megjelent közönséget s ismertette az est műsorát. A műsor irodalmi jellegű számai közül kiemelkedett Pink Agnes német színművész nagyhatású recitációja, amelynek során Goethe, Storm, Lenau költeményeiből adott elő, kitűnő művészi készséggel. A kiváló német művész egyébként a tavasz folyamán Lipcsében magyar est keretében is nagy sikert aratott német nyelven előadott Ady, Kosztolányi versekkel.

A műsor zenel részében Bätjer Torgon és Wiskott kisasszonyok Schubert, Brahms műveiből mutattak be értekes darabokat. Bevezetésül régi és új német népdalok élénkítésével gyönyörködtek a megjelent közönséget, mely a műsor befejeztével még hosszú ideig maradt együtt a fehér asztal mellett.

Tiszteletadás a Hősök emlékműve előtt

Vasárnap délelőtt ünnepélyes keretek között koszorúzták meg a Nyári Egyetem harigatóit a 39-es hős emlékművet. Az ünnepélyen a hadtest képviselői is megjelentek. Debrecen sz. kir. város képviseletében dr. Csaky Sándor tanácsnok, a Vitézi Szék képviseletében vitez Szegegy Gyula vezírigazgató, a rendőrség részéről Pat Antal rendőrelügyelő, a Nyári Egyetem vezetői részéről dr. Barczy Géza, dr. Lengyel Imre, dr. Kiss Árpád és Molnár József voltak ott. A Nyári Egyetem hallgatói — úgy a magyarok, mint a külföldiek — imponáns számban képviseltették magukat.

A Nyári Egyetem hallgatói és a Nemzeti d'almi Akadémia nevében Siposs József dr., losonci gimnázium igazgatója mondott beszédet.

— Hálás bü-zkeség tölti el szívünket, mikor kegyelettel állunk meg elhunyt hőseink emlékoszlopa előtt — mondta. — Tudjuk, hogy az elmúlt világháború és a mostani világháború hőseinek köszönhetjük, hogy a legnagyobb világégés közepette Magyarország a renének, a fejyelemnek és a jólétnek kis szigetét alkotta Európában. Ők tették lehetővé azt is, hogy most a Nyári Egyetem falai között tanulhattunk

és alkalmunk nyílt magyar értékeink megismerésére. Mikor koszorúkat elhelyeztük, azzal a kívánsággal tesszük azt, hogy áldozatuk ne legyen hiabavaló, hanem az új, boldogabb magyar holnap sarjadjék ki belőle.

A Nyári Egyetem külföldi hallgatói nevében dr. Andres Amado spanyol orvos mondott francia nyelven kegyeletes szavakat.

Ezután szép babékoszort helyeztek el az emlékműre és néma tisztelettel fejezték ki hődelukat és szeretetüket az elhunyt magyar bajtársak iránt.

A Keleti Hét sikere

A Nyári Egyetem változatos, értékes programját nagyszerűen egészítette ki a Magyar Keleti Társaság, mely megrendezte a Keleti Hétet.

A múlt hét elején érkeztek meg a japánok, élükön Murata professzorral, a bécsi Japan Intézet igazgatójával és Senzoku kulturattalával. A japánokat nagy szeretettel fogadták Debrecenben s ők kedves, szeryeny modorukkal, vidám közvetlenségükkel nem is voltak méltatlanok erre a szeretetre. Senzoku nagyon sok értékes fényképet hozott magával a berlini Japan Intézetből. Ezeket a képeket és a szép szines plakátokat az egyetem folyosóin helyezték el, hogy a közönség bármikor megtekinthesse Japan természeti szépségeit, a japán nép örökke mosolygó fiait és leányait.

Nagy érdeklődés kísérte Murata professzor előadását, aki a japán vallásról és világnézetéről a shintőről beszélt. Érdekesen világított rá, hogy a shinto vallásban nincs különbség Isten és az ember között, mert a shintóból hiányzik a bün fogalma. A japán ember nem ismeri a bünudatot, ebből fakad elpusztíthatatlan kedélyessége. A shinto a jóbán való örök elrehaladást tüzi ki célul követői elé.

A világháború japán színházról Senzoku kulturattal tartott vitettképes előadást, melynek szintén nagy sikere volt.

A mai Egyetem társadalmi rétegződéséről Nagy Ivan ny. h. államtitkár, egyetemi magántanár tartott szintén nagy közönség előtt vitettképes előadást.

A keleti filozófia csodálatos mélységeit tárta fel hallgatói előtt dr. Bácsy Ernő, a Magyar Keleti Társaság titkára. Kiemelte, hogy a nyugati filozófiában is sok olyan vonás van, amelyet Keletől vettünk át.

Vitez dr. Nagy Iván miniszteri osztálytanácsos Mandsukuo életéről tartott filmelőadást rendkívül hangulatos, élvezetes formában.

Ki kell még emelnünk dr. Chao Tung Sung kínai orvos előadását a kínai kultúra alapjairól, Kie Lien Nio jávai kultúr-történetéről Jáváról és műemlékeiről szóló előadását és Senzoku kulturattal filmbemutatóját ádváról és kultúrájáról.

Dr Paikert Géza nyitotta meg a Nyári Egyetem lektori kongresszusát

A Nyári Egyetem keretében rendezett lektori kongresszust hétfőn déltan nyitotta meg dr. Paikert Géza miniszteri tanácsos. A lektori kongresszuson Magyarország külföldi lektorai adnak egymásnak évenként találkozózt.

Dr. Paikert Géza meleg szavakkal üdvözölte a vallás és közoktatásügyi minisztérium képviseletében megjelent dr. Hankiss János államtitkárt. Kiemelte, hogy Hankiss János az elmúlt évben miú házigazda segített elő a kongresszus sikerét, de mar azelőtt hosszú idő óta buzgó harcosa volt az ügynek. Keresetlen szavakkal üdvözölte

Könyvelését elvegyzi a Könyvelési Szakiroda Vörösmarty-u.24. T.29-05

a főispánt és a polgármesterhe lyettest. Ezután a külügyminiszterium kulturális ügyosztályának kiváló képviselőit, majd dr. Milleker Rezső egyetemi professzort köszöntötte, kinek érdemeit elismerően méltatta. Igazi magyar vendégszeretettel szólott az európai, sőt a messze világtajáról is idegyült kulturális ki küldöttekhez.

Beszéde végén kérte a megjelenteket, hogy ezt az ülésszakot azzal a tanulmánygyússal és jó vőbenező figyelemmel kísérik, melyet a mai rendkívüli konyoly idők megkívánnak.

A meleghangú megnyitó után megkezdődött a lektorok és kulturális képviselők augusztus 19-ig tartó bizalmas jellegű tárgyalásai.

Horváth Endre előadása a görög-magyar kapcsolatokról

A Nyári Egyetem előadásai között igen nagy sikert ért el dr. Horváth Endre budapesti tanár előadása, aki a görög-magyar kapcsolatokra mutatott rá igen szórakoztató formában. Vegg kísértte a két nép történelmét, mely olyan sok alkalommal kapcsolódott egymáshoz.

A görög kereskedőknek is nagy szerepük volt abban, hogy a görög kultúrát Magyarországon elterjesztették. Sok helyen templomokat építettek, amelyek hosszú évszázadok múlva is hirdetői voltak a görög művészetnek. Budapestben, Brassóban, Egerben, Miskolcon, Karcagon, Szentesen, Hódmezővásárhelyen, Tokajban meg ma is állnak ezek a templomok.

Egy Haris nevű görög fejedele a magyar tanárok részére ösztöndíjat alapított görögországi tanulmányút céljából.

A nagyon komoly, értékes és hangulatos előadást a közönség kitörő tapssal köszönt meg.

Dr Hankiss János ma tartja meg két előadását

Dr. Hankiss János egyetemi professor kultuszállamtikár Debrecenbe érkezett és ma délelőtt a Nyári Egyetem magyarságtudományi előadássorozatának keretében 11—12-ig tartja meg nagy érdeklődéssel várt előadását: „A magyar élet és szellem örök egysége és folyamatosága” címen. A franciaszakos tanárok továbbképző tanfolyamán ugyancsak ma, 9—10-ig tart előadást a magyar jellemről.

A Nyári Egyetem mai, tehát utolsó előadási napján még dr. Paikert Géza miniszteri tanácsos: „Tegül magyar szemhatár” címmel a francia továbbképző tanfolyamon dr. Zolnai Béla kolozsvári egyetemi tanár: „Világírodalom és nemzeti irodalom” címmel és Molnos Lipót dr. egyetemi magántanár, a párisi Magyar Intézet igazgatója a „Világháború utáni francia irodalom” címmel tartanak előadást.

Holnap lesz a Nyári Egyetem záróünnepélye

Holnap, szerdán délelőtt 10 órakor lesz a Nyári Egyetem 17. évfolyamának ünnepélyes bezárása. A műsort a Városi D. helyet — melyet Forrai István kar nagy vezényel — szép énekszám ma nyitja meg és zárja be.

A záróünnepélyen dr. Haendel Vilmos rektor, dr. Hankiss János egyetemi professor, kultuszállamtikár és dr. Milleker Rezső egyetemi professor, a Nyári Egyetem igazgatója mondanak beszédet a különböző nemzetek egy-egy képviselője is köszöntve fejezi ki. A záróünnepély iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Vígszínház mozgó
Ma először az izgalmas, művész francia filmek:
Marokkói lány
Főszereplők: Charles Vanel, Jules Berry és Rama Tahex.
Előadások: fél 5, fél 7, fél 9.

Apolló filmszínház
CSAK MA ÉS HOLNAP:
ROBINSON
CSÜTÖRTÖKTŐL!
A magyar filmgyártás kimagasló filmreke:
„Kölcsön adott élet”

Hungária Filmszínház
Ma is az izgalmas dzsungel-film!
INDIA TIGRIS
Főszereplők: Alanova, Massimo Girotti, Sandro Ruffini.
Előadások: ¼ 5, ¼ 7 és ¼ 9

Meteor Mozgó műsora
Kedden fél 5, fél 7, fél 9 órakor!
Szelezcky Zita, Páger Antal, Lázár Mária, Nagy István magyar filmje:
Egy éjszaka Erdélyben

500 kis riport: „Ez a magyar!”

Magyar értékeink összegyűjtésén dolgozik dr. Páll András miniszteri előadó és két társa

Rendkívül nagy jelentőségű, komoly munkán dolgozik dr. Páll András miniszteri előadó, a Nyári Egyetemen oly nagy sikerrel megszervezett nemzetvédelmi előadásorozat lelkes vezetője. A magyarság értékeit, a magyar alkotó szellem kincseit gyűjti össze abból a célból, hogy mindezeket egy nemskorára megjelenő könyvben örökítse meg és tegye nemzetünk közkincsévé.

A vele folytatott érdekes beszélgetés során teljes képet nyertünk kutatómunkájának változatos, sokoldalú igen fontos és nélkülözhetetlen voltáról.

— A Híradó moziban ültem a film egy rohamcsónakkal való átkelését mutatott be, — kezdte elbeszélését. — Hátramögött két ember hangosan dicsérite az idegen állam zseniális harci eszközeit, találmányait. Mint csónakmotorvezető tudtam, hogy most éppen magyar találmányról van szó. Ekkor született meg bennem a gondolat, hogy össze kellene gyűjteni magyar értékeinket, hiszen azoknak teljes egészét egyáltalán nem ismerjük. Azóta kezdtem foglalkozni a dologgal. Felkutatam az erre vonatkozó irodalmat, de kiderült, hogy ilyen egyáltalán nincs, ami van, az hézagos. Sehol nem találhatunk olyan könyvet, amiben minden magyar alkotásról, találmányról, felfedezésről tudomást szerezhetnénk.

— Belefogtam az anyaggyűjtésbe. Előbb csak a magyar feltalálókra foglalkoztam. Ez az adatgyűjtő munka eltartott másfél évig. Sok nehézséggel kellett megküzdennem. Az volt a célom, hogy a készülő könyvemben mindent teljesen érthetően, népszerűen írjak meg, hogy azt ne csak a szakemberek, de mindenki megérthesse. Sok mindent magam sem értettem és előbb tanulnom kellett. Mikor például Eötvös torziós ingáját tanulmányoztam, kikerestem a Természettudományi Közlönyből, a szaklapokból az erre vonatkozó közleményeket. Eötvös tanulmányait is átvizsgáltam. Nem értettem. Ekkor népszerű fizikakönyvet kerestem. A könyvben egészen az ingáig minden népszerűen volt megírva, de ott megakadtam. Elővettem a középiskolai, majd felsőbbfokú fizikakönyveket. Újból megtanultam a gravitációt, átismételtem az egész matematikát és algebra-t. Mikor mindezeket túlvoltam, csak akkor érkeztem el oda, hogy 20 sorban most már érthetően és népszerűen meg tudtam magyarázni a gravitációt.

Külön érdekesség volt Hógyes Endre munkájának tanulmányozása. A lényegét nem találtam. A Budapesti Orvosegyesülethez az Epol elnökhöz küldtem, ő pedig egy másik orvost ajánlott, aki foglalkozott ezekkel a kérdésekkel. Ő végre megadta a forrásmunkát: néztem át a Pázmány Egyetem történelmével foglalkozó könyvet. A 10 400 oldalas volt és mindössze 10 sort találtam Hógyes Endréről vonatkozólag, de természetesen át kellett rágnom magam az egész könyvről. Pár utalást találtam különböző újságírókhoz. Ekkor megkezdődött a hajsza az újságírók után a Széchenyi könyvtárban, ami aztán eredményel is járt.

— Irinyi Jánosról egy mult századból való iparosközönyt tudtam meg érdekes dolgokat. Mikor Irinyi hazajött Budapestre, nagy szegénységben élt. Különböző állásokkal próbálkozott. Volt biztosító, tisztviselő és sok más egyéb, de sehogyan sem boldogult. Fájta neki, hogy míg mások milliókat keresnek az általa feltalált gyufából, addig ő nyomorog. Ekkor aztán ismét elővette kémia tudását s egy spiritalizmus festékanyagot gyártott, amit nagyszerűen lehetett használni az akkor divatos csizmákhoz. Találmányát kivül a debreceni piacra és a debreceni nagyvásárra. Akkoriban a magyar menyecskék piros rómás szatmában jártak, vondolta: ék-

lesznek legjobb vevői. De csalódott, mert a menyecskék — a régi feljegyzés szerint — azt mondták: nem kell nekünk olyan subick, akik nem kell köpködni!... Sőt szegény Irinyi majdnem megverték találmánya miatt. Elhagyottan és nyomorban halt meg.

— Miután a magyar feltalálók, orvosokkal végeztem, a magyar utazókra, felfedezőkre vonatkozó adatokat kezdtem összegyűjteni. A forrásmunkák száma 260 kötet volt.

— Külön elményt jelentett Julián barát útjának megismerése. Az egyik forrásmunkában rábukkaniam arra az érdekes levélre, melyben IV. Béla és a pápát a mongol veszedelemre figyelmezteti. Az útja tele van veszedelmekkel, szörnyű nélkülözésekkel. A Góbi sivatagon például a szőzoros érelmében hamuban sült pogácsával vándorolnak keresztül.

— Mikor belemelegedtem a munkába, már nem is az volt a legfontosabb, hogy a könyv megjelenjen. Nem tudtam szabadulni a sok különös, érdekes és izgalmas regények heilő magyar élet tanulmányozásától. — Aztán két barátom: dr. Molnár Sándor és Romhányi István is csatlakozott hozzám. Hárman elhatároztuk, hogy egy magyar lelkönt szerkesztünk, amelyben azonban nem névsor, hanem tárgyköri szerinti csoportosítjuk a dolgokat. A könyv végén pedig lesz egy név- és tárgymutató, hogy mindenki könnyen eligazodhassék benne.

— A könyv anyagát nem száraz lelkonszerűen, hanem riportszerűen adtuk. Eltérítjük az adat úgyszólván semmi nem lesz benne. A körülbelül 4—500 kis riportot tartalmazó könyvben benne lesznek magyar feltalálók, felfedezők, politikai értékeink, a nagy magyar hadvezérek, királyok, a kulturális értékek, az irodalom, népművészet, magyar zene képviselőinek legjobbjai. Az olvasó tájékozódni fog a magyar népdalokról, népi táncokról, népszokásokról.

— Állandóan érdekes és nagyon értékes új adatokra bukkanunk. Ezeket két hetelt Erdélyből kaptunk egy nagyszerű dokumentumot. A világ úgy tudja, hogy az első szövetkezetet külföldön alapították meg. Az Erdélyből kapott dokumentum szerint előtűk 60 évvel megalakult a Kolozsvári Gondoskodó Társulat az iparosok érdekeinek megvédésére. Ennek alapszabályai olyan jók, hogy ma sem lehetne őket különből megalkotni. Nem is képezheli vita tárgyát, hogy az első szövetkezési gondolat bennünk, magyarokban született meg.

— Ugyanílyen nagyértékű felfedezés, hogy az első Földbőrő Szövetkezet nyomait is Erdélyben, a meszkói unitárius egyházközségben találjuk meg.

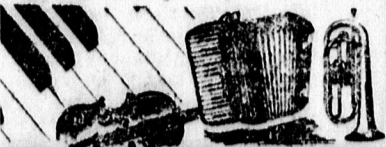
— A hivatásos körök, a közoktatással foglalkozók komolyan érdeklődnek könyvrünk iránt, mely most össze jelenik meg. Aki ezt a könyvet elolvasa, igazán mindent megtud a magyarságról.

— Úgy tervezzük, hogy a könyvet a lehető legelőbb kiadjuk. Így mindenkinek kezébe juthat és elérjük célunkat.

— Gyűjtőmunkánk során olyan nagy anyagra tettünk szert, hogy már a második kötetben dolgozunk. De könnyen lehetséges, hogy egy harmadik kötetre is sor kerül. A telen késő éjszakáig, sőt reggelig munkában voltunk. Alaposan megvitattuk, kit vegyünk be és kit ne. Csak a feltétlenül hiteles adatok után indultunk el. Az idegen nevek közül csak azokat tekintettük magyarnak, akik Magyarországon születtek és haltak meg és egész életükön keresztül magyarnak vallották magukat. Az egyes cikkeket nem tárgyalhatuk túlröviden, mert akkor nem adtuk volna mást, mint száraz lexikont, de túl hosszsan sem, mert a papírral takarékoskodnunk kell.

DEBRECZEN 5. OLDAL 1943 VIII 17.

Gramofon, rádió!

Sternberg

Hangszergyár, Budapest.

— A legérdekesebb az volt, hogy a könyv megírása előtt előre kikísérleteltük, hogy mi tetszik a közönségnek. A Pázmány egyetemen minden héten előadásokat tartottam rendkívül nagy hallgatóság előtt. Az első előadás tudományos volt. Társaimmal együtt figyeltük a hatást: a közönség unatkozott. A legközelebbi előadásban már sokkal kevesebb tudományos rész és életrajzi adat volt, de még ez sem tetszett tökéletesen. Végül rájöttünk, hogy a tudományos és életrajzi dolgok egyáltalán nem érdeklik a hallgatóságot nagy részét, ellenben fogalmuk sincs a találmány jelentőségéről. Mikor aztán ezt megtarttam a legrégibb koroktól kezdve — az ősember tüzgyújtásával bevezetve — mondtam el például a gyufa feltalálásának óriási értékét, igen nagy volt a siker.

— A könyv hatását tehát előre kipróbáltuk. A nagy anyagnak természetesen csak a legkezelejt írjuk meg. Az egész könyv nem egyéb, mint egy riportgyűjtemény. De az érdekes, jellemző motívumokat sehol sem hagytuk ki. Kevesen tudják például, hogy Jellik Anyos, — miután két évig kísérletezett vele, — éppen egy fizikájára előtűt indította el villanymotorát. Volt benne annyi lelki erő és fegyelm, hogy pontosan csepenként bement a tanterembe és megtartotta diákjainak az órát. Gondolta, ha egy óra múlva a motor még működik, találmányával kész van. S a fizikájára után valóban meggyőződhetett róla, hogy feltalálta a villany motort.

— Az sem köztudomású, hogy például a honfoglaló magyarság pontosan úgy öltözködött, mint mostani parasztaink, azaz a különbséggel, hogy akkor az öregek sarkatlan csizmát viseltek. Öltözetüket meg Keletről hozták, tehát fulus népviseletünk jővőre több, mint ezeréves...

— A lexikon anyagát szakemberekkel vizsgáltattuk felül, hogy az mindenben a legpontosabb, a valóságnak megfelelő legyen.

— Mi lesz a könyv címe? — E felől még nem döntöttünk határozottan. Barátainkkal sokat vitatkoztunk rajta s annak, aki a legjobb címet ajánlja, egy üveg pezsgőt szavaztunk meg. Eddig az: „Ez a magyar!” cím mellett maradtunk s valahova, a könyv sarkába még odanyomtatjuk: „Kis magyar lexikon...”

— Hiszük, hogy munkánkkal elérjük célunkat s ezzel nemzetünk iránti egyik kötelességünket teljesítettük — mondja büszkeszül dr. Páll András.

Mennyit kerestek a diákaptárosok Óradnán

Vasárnap délelőttre Kiss István, a Diákaptár Szövetség országos főtitkára összehívta az Óradnán, a havasokban gyantát szedett fiúkat, hogy járandóságukat elszámolja és kiízesse.

Mindössze 18 ifjú jelent meg az állami gimnáziumban. Három ifjú 100 pengő felüli összeget kapott, mégpedig 141.90, 138 és 116.78 pengő fejenként. Őt fiú 70 és 100 pengő közötti összeget vett fel, a többiek átlagban 30—70 pengőt kaptak. Ez az a csoport, amelyik végig kitartott az egész táborozás ideje alatt. A legkisebb összeg, amit kifizettek, 28 pengő, természetesen ezeken az összegeken kívül az étkezésért járó díjazást már levonták, vagyis a fenti összegeket tisztán kapták meg a fiúk.

Borzalino

Írta: Bibó Lajos

Okos ember vagy, hát nagyjában érted a dolgokat. Nem esodálkozol, nem dühöngsz, nem böleledkedsz. Minden természetes elíteld és minden úgy van jól, ahogy van. Na, Gyanútlanul megindult tehát és beállt a kalaposboltba. Az üzletben akkora a forgalom, mint ha ingyen osztogatnák a kalapot. Szerényen megáll és türellemmel vár, hogy valamelyik elárúsító legény kifutessen megszólításával. Egyelőre erre nincs sok remény. Körültekintsz, hogy kinéz magadnak az alkalmas kalapot. Temételen kalap mered a polcon, egyik szebb mint a másik, de valahogyan az az érzésed, hogy valamennyi ellenségesen pislog rád az üvegajtó mögöl. Hm! — mondod magadban, ezek a jól vasalt, karcsú, divatos tákfedők lenéznek. Nem is beszélve a sörtes, kackiás fővegekről, amelyek olyan fölünyes göggel pöffeszkednek a polcon, hogy előzetes bocsánatkérés nélkül rájuk sem lehet tekinteni.

Az egyik segéd elérkezettnek látja az időt, hogy hozzád forduljon.

— Kalap? — néz rád kissé kihívóan.

Névn, gőzekét kérek — szeretném mondani, de legyűrőd magadban a szellemeskedőt és szelíden rábólintasz.

— Igen. Egy világosszürke kalapot szeretnék.

Mondanod kellene természetesen a gyártmányt és a minőséget, mert hiszen világleletemben mindig ugyanazt az ismert világhírű céget tüntetted ki bizalmaddal, de tekintve a megváltozott viszonyokat, a kalap eredetét jelző nevet nem mered kiejteni a szádon.

Nincs is rá szükség. A segéd már a fejére is illeszt egy kacér alkotmányt.

— Ez nagy — mondod.

Másik kerül a fejére.

— Ez kicsi.

— Sajnos, ötvenöt és feles szám nincs. Kifogyott.

Nem baj. Ugyis világos kalapot akarok venni.

Akkor kezveskedjék várni a jövő hélig. Világos kalapjaink most vannak elszámolás alatt.

Helyes. Negyven perccel igazán megért, hogy ezt tudd. Megváród a jövő hetet. Hogy sít a nap és meleg szelek kergetődznek, sietsz a kalaposboltba.

— Megérkeztek a világosszürke kalapok?

— Meg.

Kezdődik előlöl az egész. Kalap fel, kalap le, egyik sem jó. Végre a nyolcadik nagyjában megelégedtél.

— Hát ez talán meg is felel — jegyzed meg.

— Remekül áll, kérem. Ráhagyod. Persze, hogy remekül áll. Van olyan eladó kalap a világon, amelyik nem áll remekül a vevő fején? Nincs.

Odaállsz a titkár elé. A kalap könnyű, puha, finom, de szertelel fiatalos. Könnyed, merész ivű, bizakodó és fölünyes.

— Mi az ára ennek a kis pimasznak? — kérdezed.

— Hetvenötnyolcvan — hangzik a felelet.

A segéd úrra meredsz. Ez megörült. Óvatosan és halkán lemeled fejedről a kalapot.

— Kérem szépen — próbáld megértetni magadat. — Egyszerű vevő vagyok, nem viszontelárúsító. Kicsinyben dolgozom, nem nagyban. Nem egy tucatként az árát kérdeztem, hanem ezt a hetykéit, amely itt szorong a kezemben.

A segéd úr arcán elnéző mosoly jelenik meg.

— Megértettem uraságodat. A kalap ára hetvenötnyolcvan. Egy kalap ára ennyi, nem egy tucate.

Az utca nézsz magadhoz. Egyáltalán nem emlékeztél, hogyan szédültél ki az üzletből. De mert a segéd úr hangja még mindig ott cseng a füledben, éjjel hetvenöt méteres óriáskigyókkal Álmodtál és másnap hírt pillantasz meg az újságban, amely arról értesít, hogy egy ilyen meg olyan nevű atléta hetvenötnyolcvanra javította a gerelyvetés világrekordját, észrevétlenül elfogadott gyöknek a végzetes számot és életed, érzéseid, gondolataid három nap alatt átteszed erre a mértékre. Egy hétig boldogsz ebben az imaginárius világban, a Ludolf-féle szám és a tébolyda körül s miután megtettted az utat, amely a naptávolság ezerszeresének végpontján egyesíti a párhuzamot a végtelenben, ismét beállt a boltba.

— Van kérem százpengős kalapjuk?

— Hogyne. Tessék. Százötvenven az ára.

— Ide vele.

A kalap ötvennyolcvan, sőt, hátul sörte és turistajelvény díszít, viszont mindössze hitvány százötvenven az ára. Mi ez a kör sugárhoz és annak a derékszögnek az átfogójához képest, amelynek az egyik szára a kabát, a másik pedig a Göncölszekér rúdjának utolsó csillagát éri? Semmi.

— Egy sörte kérek még ide hátra, oldalra egy facántollat, mellé még egy darab turista emlékéremet — mondod és kobakodra illesztve a pajzán kis kalapot, elől betyárosan szemre vágod a kilépsz a szétől, esőtől, melegét harsogó esodálatos nyárba.

A számolólap rendszerről tárgyal a Kocsmárosok Ipartársulatának gyűlése

A Debreceni Kocsmárosok Ipartársulata Vojth Simon elnöklésével vasárnap délután a Hullaházban ülést tartott, melyen megjelent dr. Csekey pénzügyi tanácsos és dr. Varga kamarai titkár. Vojth elnök ismertette az ülés összehívásának indokát, mégpedig azt, hogy a kiadott rendeleteket a kocsmárosok nem értették meg és nem helyesen hajták végre.

Dr. Varga kamarai titkár azt a felterjesztést ismertette, amelyet a pénzügyminiszterhez intéztek s amelyben rámutattak arra, hogy milyen anomáliák vannak a számolólapok alkalmazása körül. Gyakorlati példákat hozott fel, melyek a kocsmárosok sokkal hátrányosabb helyzetét bizonyítják, mint akár a vendéglősöké, akár a fűszeresé. Így: egy féliteres szóda-vízért a kocsmáros a 18 filléres áron kívül 10 fillér számolólap illeketet köteles felszámítani, míg a fűszeres 18 fillérért adhatja ki.

A cukrászdában is a 20 filléres fagyalt után még 10 fillér illeketet kell fizetni. Ismét a kocsmárosoknál a valaki megiszik egy pohár pálinkát 36 fillérért, utána kell 10 fillér illeketet lerólnia, ha két pohárral iszik, akkor már 20 fillér lesz az illeket, mert a fogyasztást azonnal fizetik. Ezzel szemben a nagy vendéglőkben 5 pengőig terjedő fogyasztás után kell csak 10 fillér leróni. Ezeket a pénzügyminiszter elé tárják és az iparügyi és kereskedelemügyi miniszter támogatását is kérik.

Dr. Csekey pénzügyi tanácsos a rendeletet magyarázta meg érthető, egyszerű nyelven. Egyben biztosította a kocsmárosokat, hogy ha az ellenőrök olyan hibákat vennének jegyzőkönyvbe, melyek nyilvánvalóan nem a kocsmáros vétkességéből származnak, lojlíjan a kocsmárosok érdekét fogja a pénzügyi hatóság szem előtt tartani.

Az értékes előadásokért és támogatásért az ipartársulat nevében Vojth Simon elnök mondott köszönetet.

HIREK

Dolgozz, hogy dolgozhass!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata, augusztus 14-én reggel 8 órától augusztus 21-én reggel 8 óráig: „Kisgyő” Plac u. 31, telef. 30-95. „Tiszta” Péterfia 61, telefon: 21-52. — „Csillag” Arpad-tér 1, telefon: 29-32. — „Isteni Gondviselés” Petőfi-tér és Teleki u. sarok, telefon: 32-81. — „Mátyás király” Nyilastelep, Vámospercsi út 16. t.: 32-01.

Ünnepi istentisztelet István király napján a ref. Nagytemplomban

Az augusztus 20-iki nemzeti ünnep alkalmából a debreceni református Nagytemplomban ünnepi istentisztelet lesz 10 órakor, melyen a szolgálatot dr. Ferecny Károly lelképásztor, egyházközségi főjegyző fogja végezni. Erre az istentiszteletre a hatóságok, katonaság, hivatalok és testületek képviselőit ezúton hívja meg az egyházi elnökség.

Ugyanaznap reggel fél 9 órakor a Nagytemplomban a katonaság részére lesz külön ünnepi istentisztelet, melynek ellátásáról a tábori lelkész hivatal gondoskodik. Az ünnepi gyülekezeten mindkét istentiszteletre szeretettel hívjuk és várjuk.

— Kormányzó Urunk jelen volt Iova szép győzelménél a budapesti lovaregyleti pályán, ahol sárga ménje: Derengő igen könnyen, 3 és fél hosszal hagyta ma mögött az erdőmajori ménes Vasgyuróját.

— Kinevezés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a tanügyi fogalmazási személyzet létszámába dr. Papp Géza államtudor, debreceni lakost a kaposvári kir. tanfelügyelői hivatalhoz ideiglenes minőségű tanügyi fogalmazógyakornokká kinevezte.

— A Magyar Aero Szövetség a nősi halált halt volt elnöke, vitéz nagybányai Horthy István emlékére repülő emléktúrát rendez. A túra résztvevői szombat reggel indultak el a Budapest melletti ferihegyi repülőtérrel és több mint 1000 km-es pontosan kijelölt útvonalat megtartva, vasárnap délután 12 órakor érkeztek meg a marosvásárhelyi repülőtérre.

— Katonai amnesztia Horvátországban. A horvát államvezető rendelkezést adott ki, amellyel közkegyelemben részesít minden, a hadsereg kötelékébe tartozó bűnöst, aki katonai bűncselekményt követett el 1943. április 10-től 1943. július 27-ig. A közkegyelem alól kivétel az azok, akik a bűncselekmények elkövetése után külföldre menekültek, elbujdostak és 14 napon belül nem jelentkeztek, akik tettüket azért követték el, hogy idegen hatalom szolgálatába állva, az országban felfordulást és zavart keltsenek, végül, akik a halálos ítéletet már végrehajtották.

— Bulgáriában augusztus 1-től kezdve lényegesen felemelkedett a napi kenyéradagot. Az eddigi 300 gramm helyett 500 gramm, vagyis félkilogramm jár minden személynek. Nehéz testi munkások napi 700 grammot, a legnehezebb testi munkát végzők napi 1 kilogrammot kapnak. Javította a kormány a kenyér minőségét is, amennyiben megszűntette a búzalisztnek rozsliszttel való keverését. Megengedte a közönség részéről megnyilvánuló kereslet arányában a személyesítést is. Az újonnan megállapított fejadagok jóformán a normális fogyasztás mértékén mozognak. Az adagok emelését az ideai jó aratás tette lehetővé.

— Telegdi Csanád Béla, Kunmadaras község ny. főjegyzője, tart. hadnagy, több hadi kitüntetés tulajdonosa életének 67. évében Debrecenben elhunyt. Hétfőn helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett a köztemetőben.

Vízhiány miatt földelével elcsúsztak a Veréb-dűlői tüzet

A debreceni tűzoltókat vasárnap délelőtt telefonon értesítették, hogy a Veréb dűlő 25. számú tanyán, mely Kokas Márton gazdálkodik, Halastó utca 12. sz. alatti lakos tulajdona, tűz ütött ki. A tűzoltók nyolctagú őrséggel, Madarász József ügyeletes tiszti vezetésével kimentek a helyszínre, ahol 200 kereszt búzaszalma, két szekér maglucerna és 300 kereszt búza törekje égett. A hatalmas tűz pokoli hőséget árasztott.

Vízhiány miatt az oltást is

nagy részt csak földelével lehetett végezni. A tűzoltóknak nyolc és fél órai megbeszített munkával sikerült a tűz terjedését megakadályozni és a szalma égrészét megmenteni. A kár 2000 pengő.

A tűz keletkezése okát eddig nem sikerült kideríteni. Altlólág látták a közelben a kora reggeli órákban egy embert, aki tengerit süített és az egyik kazal közelében rakott tüzet. Az a gyanú, hogy a szél az éző pernyét rávitte a kazalra és így keletkezett a tűz.

— A kairói tisztviselők második éve harcolnak a rövid nadrágért, melyet a nyári hónapokban szeretnének viselni a hivatalokban a rekkerő hőszegre hivatkozással. A kormány mindezeideig ellenállt a tisztviselők kérésének.

— Megölt egy ismeretlen embert és nem tudja miért? Dargó Balázs 17 éves budapesti napszamos ittas állapotban minden ok nélkül késsel összezúrkálta Czák József 41 éves kőművesegéjét, aki néhány óra múlva belehalt sérüléseibe. A tettest elfogták, de nem tudja megmondani miért ölte meg áldozatát.

— Leölték és összekötötték Márk István 24 éves budapesti magántisztviselőt, akit a rendőr talált meg eszméletlenül. A támadókat keresi a rendőrség.

— Négy gázolás volt Budapest vasárnap. Weher József ny. m. dásznak egy HÉV kocsit levágta jobblátját. — Tóth István tisztviselőt is a villamos gázolta el és a kerekét leszelték balkarját. — Jákfalvi Márton dohánygyári munkást a Horthy Miklós-körteven ütötte el a villamos, a kerekét összezúrták jobbkarját és bordáit.

— A ferencvárosi pályaudvaron pedig Vajda Mihály MÁV altszövetkezési igazgatót és testét a kerekét felismerhetetlenségig szétrocskolták.

— Összel leplezik le a hősi halált halt kormányzóhelyettes szobrot a város főterén. A szobor elkészítésére Vastag György szobrászművész kapott megbízást.

— Finnországban zöld kenyeret esznek. Ez Wendt professzor találmánya alapján úgy készül, hogy 70 deka liszthez 30 deka vitamindús zöld levéllel kevernek.

— Hársfaháncsból kitűnő raffiát, afrikot és „kenderkötelet” gyártanak Maár Sándor gyulai kefézőmester találmánya alapján. A nagygyártalmánál nagy érdekelt szakmákban nagy felhajtást keltett.

— A Szechenyiszőlét fürdőt akart venni, ajánlatot tett Karcag város képviselőtestületének a hírneves Bereki-fürdőre.

* Eljegyzés. Dózsa Piroskát eljegyezte Lócs István (Debrecen).

* Orvosi hír. Dr. Rugonfalvi Kiss István fogorvos rendelését megkezdte. Plac-u. 34.

* Orvosi hír. Dr. Bohm Ede fogorvos Széchenyi 10 alatt rendelését újból megkezdte.

* Ertesítem mélyen tisztelt vendégeimet, hogy a szokásos heti vendéglői szünnapot a jövőben péntek helyett csütörtöki napon fogom megtartani. Tisztelettel: Özv. Gömöri Menyhértné „Otthon”-söröző és étterme, Sas-u. 2.

* Középkorú magános nő szeptember elsejétől állandó alkalmazást nyer Sinay Károly ny. t. tanácselnök háztartásában. Buoskai-tér, I. bérház.

* Házasság. Bartal Lenke ref. tanítónő és Bodrogközy Béla, a Vadásztöltény, Gyutas és Fémáru gyár vegyész-mérnöke folyó év augusztus hó 14-én este 7 órakor tartották esküvőjüket a pelsőci református templomban. Pelsőci-Székesfehérvár, 1943. augusztus hó.

— Pécselt is egyre katasztrófalissabbá válik a lakásúség. Félesztendő alatt 334 lakást vett igénybe a város.

— Negyvenyolc farkast löttek le eddig Csík megyében a vadászok, akik a tél óta üldözik a legelőken és erdőkben az állatállományra leselkedő oroszlakat. A farkasokért 50 pengő jutalmat kapnak a földművelésügyi minisztertől.

— Halott térít találtak a székelyudvarhelyi vasúti Állomás várótermében. Megállapították, hogy az ismeretlen szívzélhűdés ölte meg és alkalmi tolvaj nem csak pénzét, hanem személyazonosságát is elvitte.

— Az impregnált ruhaneműben elpusztulnak a férgek — állapították meg hosszú kutatás után. Az impregnálás folytán az emberi test párolgása gőzöket fejleszt, amelyek a ruha ráncát kitöltik és a férgek menekülésszerűen távoznak részben pedig elpusztulnak.

— Nyolcezer éve ismerik a fogpiszkálót egy érdekes kőkorszaki lelet alapján tett megállapítások szerint.

— Öt ezer pengőt kiloptott egy pénzeszelevélből a csikszerezdai postán Ungvári Zoltán 21 éves volt postatisztviselő. A bíróság egyévi börtönrre ítélte.

— Ellopták bőröndjét Debrecen közelében a vonaton Papp József 25 éves budapesti lakosnak. Aki a fővárosból Szatmárra utazott. A bőröndben egy értékes fényképezőgép és 600 pengő értékű ruhanemű volt.

— Három lopás a népfürdőben. A népfürdőben egyre gyakrabban válnak a lopások. A tegnapi napon Czírják Ferenc Veres-utca 3. szám alatti lakostól fehéreműtőt, Tomaszovszky József Hajnal-utca lakostól fehéreműtőt, ruhaneműt, Soha Ferenc Monti ezredes-utca 11. szám alatti lakostól pedig minden ruháját ellopták. A rendőrség erőlyes intézkedéseket tett a strandtolvaj kézrekerítésére.

— Alkulsos betörő felnyitotta Horváth Attila Veresgyházi Tamás-utca 16. szám alatti lakos kabinját a nagyerdei strandon és egy fényképezőgépet 400 pengő értékben elloptott.

— Szívészúrta magát kenyérszélés közben. Celledömölkről jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt Rábakecskén. Szandits Irbolya nevű 15 éves leány egy igen éles és hegyes konyha késsel kenyert akart szelni. A kés megcsúszott és annyira belecsaladt a kisleány mellébe, hogy még a szívurok hártáját is átmetszette. Súlyos állapotban szállították kórházba.

— Motorkerékpárkirándulás kettes halállal. Steigler Márton 32 éves gépkocsivezető és Daróczy Piroksa budapesti háztartási alkalmazott az egyik vendéglőben vidáman megvacsoráztak, nagymennyiségű bort fogyasztottak, majd motorozni kezdtek. Szédülétes iramban száguldoztak a motorkerékpárral és belerohantak egy villamosba. Mindketten halálos sérülést szenvedtek.

Üzenetek a fronton

Andrási János honvéd a Z/231 tábori postaszámra üzeni Debrecenben, Budapest és Nyiregyháza lakó hozzátartozóinak, hogy pár nap múlva a legjobb egészségben vizionlóják egymást.

Csordás István honvéd a Z/443 tábori postaszámra üzeni Debrecenben lakó szüleinek és az Orbán-családnak, hogy 20-ika óta kórházban van. Kéri, ne aggódjanak érte, mert neumsókára felgyógyul. Több levelet vár, szerető csókjaikat küldi.

Dénes Imre főhadnagy Debrecenben és Budapeston lakó édesanyjának és hozzátartozóinak üzeni, hogy jól van, egészséges. Egyelőre nem tud levelet küldeni, de amint lehet, értesíti őket. Szerető csókjaikat küldi.

Nagy Lajos őrvezető az F/657 tábori postaszámra üzeni Debrecenben menyasszonyának, édes szüleinek, testvéreinek, bátyjának és nagybátyjának, hogy egészséges, mindnyájukat szeretettel csókolja. Sürrűben vár levelet.

Reményi Ferenc honvéd a Z/292 tábori postaszámra üzeni Debrecenben: „Drága kis feleségem, Tibikém, Katókám, kedves szüleim! Ne aggódjatok, egészséges vagyok. A júliusi csomagot megkaptam. Sok csókot küldök. Kedves barátaimat és minden jó ismerősömet szeretettel üdvözlöm. Sok levelet várok.”

Hj. Öry István őrvezető a B/140 tábori postaszámra üzeni Hajdúszámonon lakó édesanyjának a Jókai-utca 246. szám alá, feleségének Debrecenben, Erdélyi-utca 13. szám alá, hogy semmi baja nincs, ne aggódjanak érte. Sok csókot küld nekik és a gyermekeknek: Pityunak, Katónak, Pirinek. Az ismerősöket szeretettel üdvözl.

Nagy Géza honvéd a Z/847 tábori postaszámra üzeni: „Debreceni testvérek, ifjak, honleányok! A muszka puskákról üzennek nektek honvéd testvéreitek. Mi kik ott éltünk köztetek, a haza megvédése és a jobb jövő megalapítása érdekében jöttünk el az orosz földre. Nektek, kik otthon maradtatok, kötelességetek a belső rend biztosítása. Istenítéletes időben, ágyúgránát, puská és a bomba robbanásai közepette is mindig reátok gondolunk és nyugalmat akarunk biztosítani nektek. Ezen-él felkérlek a drága jó magyar honleányokat, hogy ne sajnálják a fáradságot és honvédekkel, kiknek örömet és boldogságot okoznak küldjék. Nagy Géza honvéd Z/847, Kocsis István őrvezető Z/847, Bíró Sándor őrvezető Z/847, Molnár Sándor honvéd Z/720, Bodnár Béla Z/720, Beregszászi Sándor őrvezető Z/847.”

Szabó Gábor honvéd az F/681 tábori postaszámra üzeni Debrecenben lakó szüleinek, testvéreinek, rokonainak és barátainak, hogy semmi baja nincs. Sok csókot, üdvözlöt küld.

Nagy János honvéd az F/498 tábori postaszámra üzeni Debrecenben Udvarhelyi Józsefnek és családjának (Nyil-u. 91): „En jól vagyok és hasonló jókat kívánok nektek is. Mi újság van otthon? Manci jól van már? Mindenkit szeretettel csókolok, üdvözlök.”

Barna Péter őrvezető a C/220 tábori postaszámra üzeni Debrecenben feleségének, kislányának, szüleinek, testvéreinek és ismerőseinek, hogy jól van, egészséges. Felségének boldog névnapot kíván Petikével és szerető csókjaikat mindenkiné. A nyomdászkollegiát melegen üdvözl.

Mikó János szakaszvezető az F/657 tábori postaszámra a következőket írja debreceni bajtársai-val együtt: „Kedves debreceni hozzátartozóim, barátaink és bajtársaink. Egy kis orosz falucska erődítményeinek falai mögött töltjük napjainkat. A munka mellett mindig van annyi időnk, hogy azokra gondoljunk, akik otthon maradtak. Mi itt a messze idegenben is hazánkért és szeretteinkért élünk. És azért élünk, hogy hazánk

— A fejfájás és a migrán, a szívzörögés és a szédülés mindazon esetek, amelyek a belmőkódés és a gyomormozgás zavaraiából erednek gyakran már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz használatát követően hamarosan megszűnnek. Kérdeze meg orvosát!

örökké élhessen. Ne féltek bennünket, mert mi sem féltünk. Higgyetek abban, hogy mindannyian hazamegyünk, mert mi is szülőföldünk hiszünk benne. És gondoljunk ránk olyan szeretettel, mint ahogyan mi gondolunk az otthoniakra. Ha zafias üdvözléssel mindenkinek Mikó József szakaszvezető, Váczi József tizedes, Nagy Lajos őrvezető, Vass Miklós honvéd, Kovács József honvéd, Kunkli Ferenc őrvezető. Ti pedig, debreceni magyary levonték, azon az úton haladjatok és tanuljatok, amelyen a magyary honvéd jár.”

Nyári gondolat...

Gyarló lények vagyunk, emberek! Igaz volt és most is az e vad! Hogy nyakunkra fűledt a meleg Szászországva tör elő a vágy!

Bárcauk tel lenne, tél, ó ur! Ropognak lábunk alatt a hó! Dideregnek ujjunkat fujva S mondanánk a tél mi szep-mi jó!

De ha már érezzük a telet Benn a szobában vacogva, fázva, S élvezünk minden csepp melegét, Akkor — ugye — vágyódunk a nyarra!

Vonjunk le hát tanulságot, nagyot, Ideje hogy tanuljunk is már: Becsüljük, mit az Uristen adott Legyen az tél, vagy legyen az nyár!

IFJ. KARDOS PAL.

Halálos vonatgázolás a Sóstófürdőn

Az elmúlt éjszaka halálos gázolás történt a Sóstófürdőn. A nyiregyházi kisvasutak tehervonata elgázolta Csiszár Kálmán 35 éves nyirszöllősi szabóságát. A gázolást nem is vették észre, csak amikor a vonat beérkezett Sóstófürdő állomásra, az egyik vonatkiérő a kocsik kerekait vizsgálva megdöbbenve látta, hogy az első vagon kerekai között ruhadarabok és emberi húscafatok csüngenek. Átvizsgálták a tehervonatot és a harmadik vagon kerekai alatt megtalálták a szerencsétlen ember borzalmasan összeroncsolt holttestét, melyet többszáz méteren át ott maga előtt a vonat.

A vizsgálat szerint Csiszár Nyiregyháza irányába indult, útközben találkozott a tehervonattal és fel akart ugrani rá. Az ugrás azonban nem sikerült, a kocsik közé esett és a kerekék halálragaszták.

— Százhusz bőröndöt lopott a budapesti várótermék bőröndtolvaja, Landau Hugó többszörösen büntetett asztalossegéd, aki el-emelte az utasok bőröndjeit és annak helyébe üres bőröndöt tett. Most sikerült elfogni a tolvajt a keleti pályaudvar várótermében.

— Megszüntették a kereskedők a hitellelész Marosvásárhelyt. Határozatilag kimondták, hogy szeptember 1-től csak készpénzért vásárlókat szolgálnak ki.

— Csak ezer vendége lesz az idén Szent István-napján Budapestnek. A háborús viszonyokra tekintettel a főváros nem rendez meg az idén a szokásos nagyszabású Szent István-heti ünnepségeket.

— Feszítővással betörték Hajdúdorogon Weiszberger F. győzgyosztárába és a pénztárazsattal feltörve, onnan 180 pengőt elloptak.

— Megölte a bomba a plébánost, mikor az utolsó kenetet adta fel. Rómái jelentés szerint Raphael Mellist, a Via Cassiniana levő Szent Ilona templom plébánosát bomba robbanás megölte abban a pillanatban, amikor az utolsó kenet szentségét kiszolgáltatta a légi támadás egyik haldokló áldozatának.

Nyári pergament körte, zamatos, üdítő gyümölcs gyümölcskereskedése
Rátóczyne Csapó-utca 40. szám.

Befejezte egri szezonját a debreceni színtársulat, Debrecenben megindult a bérletezés

A Csokonai Színház együttese tegnap este tartotta Egerben bérletadását a nagysikerű egri szezon után. A társulat tagjai szabadságra mentek, szerdán megérkeztek Debrecenbe Belezárás Unger István igazgató hitvesével, U. Kovács Terussal együtt és megkezdik a szeptember 4-én kezdődő új színházi év előkészítését.

Ragályi Elemér színházi titkár, Ragályi Elemérné és Horváth Artúr színművész már szombat óta folytatják Debrecenben nagy érdeklődés mellett a bérletezést. Bérleti szándékok részére minden délután 7-8 óra között hivatalos órát tartanak a Csokonai Színház irodájában.

Akik a Csokonai Színház művészei részére bűtorozott szobát akarnak bérbeadni, címeket szintén este 7-8 óra között adják le a színházi irodában.

FILM

A HUNGÁRIA filmszínház „INDIA TIGRISE” című olasz filmet újította fel. A dzsungeltörténet főként a rendezés szétválasztása miatt nehezen foglalkozható egységbe. Részleteiben azonban a sok érdekes s szép felvétel figyelemkeltő. Főbb szerepekben Massimo Girotti, Alanova, Sandro Ruffini nyújtottak elsőrangú teljesítményt. Nem hagyhatjuk szó nélkül a film igen gyors tempóját, ami az egyébként is sok vonatkozásban homályos jelenetekkel rendelkező carabot még értelmesebbé tette.

Az APOLLO mozgószínház a „ROBINSON” c. nagy történelmi filmet újította fel nagy sikerrel. A darab érdekes meséje, ügyes rendezése ezáltal sem maradt hatástalan. A szereplő gárda élén Marielo Marielous, Claudiusal, Herbert Böhnevel s Clau Clausenel kitűnő teljesítményt nyújt. A kisérő műsor frisse, érdekes.

Anyakönyvi hírek

Születések: Pénzes Lajos asztalossegéd, Bethlen u. 62, leány Mária, Lovas Lajos örmester, Barcaság u. 41, fiú Lajos. Vágvölgyi József mozdonyvezető, Vargakert u. 10, fiú Attila. Ujlaki Zsigmond MÁV kocsirendező Kismarja, fiú Zsigmond. Pataky László ref. lelkész, Apaffi u. 113, leány Sára. Varga Sándor kesztyűszabász, Lázár u. 10, leány Julianna. Pecze József szobafestő mester, Zöldfa u. 10, fiú László. Bárány Károly postaaltiszt, Török Balint u. 13, fiú Lajos. Miklósi István hentessegéd, Déval u. 16, leány Julianna. Dr. Sántha K. egyet. ny. r. tanár, Idegklinika, fiú Kálmán. Kónya János kertész Bezerédi u. 20, leány Katalin. Hosszú István lelkész, Feketelelak, leány Gabriella. Popovics József heggyőr, Erőműfalva, fiú József. Czuker Antal kereskedő, Nyirbátor, fiú László. Oláh Rudolf zenész, Wesselenyi u. 89, fiú Bertalan. Kiss Lajos földműves, Vértés, fiú László és József (ikrek). Vitéz Sarkadi István kisbéri, Kigyó u. 38, leány Róza. Lovás József napszamos, Tömöri u. 6, fiú László. Horváth Géza alhadnagy, Simonyi út 18, leány Katalin. Dobi Gábor kisbéri, Péterfia dűlő 44, fiú Balint. Szegedi Imre MÁV lakatos Emerich u. 10, fiú Imre. Kovács László bádósgeség, Györgyvirág u. 13, fiú László. Sülyök Béla fogtechnikus Kossuth u. 28, fiú Csaba. Baranyi Imre földműves, Tóth-telep 21, fiú Imre. Szabados Máttyás MÁV géplakatos, Vas Gereben u. 16, leány Mária. Nagy József Hangya u. v. Dragomérfalva, leány Katalin. Magyar István földműves, Nagykúta, leány Viola. Fekete Imre asztalossegéd, Belleglő 133, fiú István. Kozma János MÁV. Léta út 48, leány Róza. Kónya József gyárimunkás, Veress u. 19, leány Róza. Szabó Gy. városi tisztviselő, Kossuth u. 26, leány Emese. Szabó Sándor szállodai alkalmazott, Csillag u. 50, leány Gizella.

Eljegyzések: Szabó Sándor ko-

vássegéd, Berek u. 4—Kovács R. Veres u. 7. Szarvas Imre gazdálkodó, Ebes 34—Sipos Eszter, Kádár dűlő 69. Mittermayer Ödön forgalmi adóoszt. Bornemisza u. 6—Erdélyi Klára, Széchenyi u. 86. szám.

Házasságkötések: Zerinvári J. vil. váll. tisztv. Kálmánchelyi u. 26—Reiter Irén, Malvin u. 20. Benedikt Laos MÁV segédoszt. Szaniszló—Nacszinsky Klára Veresegyházi Tamás u. 15. H. Szabó Sándor városi tisztviselő Zöldfa u. 1—Bernáth Krisztina, Rigó u. 12. Virág Sándor borbélysegéd, Szotyori u. 34—Varga Ilona, Kender u. 23. Jakab Károly MÁV lakatos, Fazekas Mihály u. 2—Jenei Adél, Homok u. 27. Bálint Adolf örmester, Nagydobrony—Csányi Margit, Ghillányi u. 7. sz. Sági János ny. MÁV gépkész, Ghillányi u. 17—Koritér Ilona, Balogh Mihály u. 8. Nyilas Sándor földműves, Komárom—László Eszter, Olajút 73. Elek Sándor Erzsébet, István út 42. Szabó dr. tanító, Csap u. 399—Borjános MÁV esztergályos, Nyugati u. 34—Kállai Mária, Pesti u. 55. sz. Kovács Ferenc napszamos, Repülő-tér—Tóth Irén, Homok u. 18. sz. Garaguly Gyula ref. tanító, Biharkeresztes—Tar Gizella, Görbe u. 9 B. M. Nagy Lajos timársegéd, Pavillon-laktanya. Kasza Mária, Belleglő 242. Singer Zsigmond, MÁV—Sipos Etelka, Lónyai u. 18. Szepesi Ferenc im. Barcaság u. 41—Krenák Mária, Szolnok, Dr. Sápó Sámuel MÁV pályaorvos, Miklós u. 42. Balogh Mária, Arany János u. 2. Jámber Zsigmond kocsmáros, Kazinczy u. 12—Nagy Eszter ugyanott. Sasvári Tibor városi tisztviselő Hajdúböszörmény—Dudics Erzsébet tanítónő, Uszó u. 6 B.

Halálozások: Simon Iajos rk. 21 éves, Debrecen. Nagy Mihályné rk. 22 éves, Karcag. Buje Attila gk. 13 hónapos, Pesti u. 4. Flóra Demeter gk. 47 éves, Doborcsány. Koroknai István ref. 78 éves, Hevesi u. 4. Golbán József gk. 5 hónapos, esti u. 4. Ugri Ferenc rk. 3 hónapos, Pesti u. 4. sz. Molnár László ref. 9 hónapos, Hajdúszoboszló. Jeney Imréné ref. 37 éves, Balmazújváros. Molnár Imre gk. 30 éves Hajdúszámon. Kócs Elek ref. 49 éves, Reszegepiskolt. Rác Gy. rk. 85 éves, Mikepércsi út 68. öz. Halmi Gyuláné ref. 66 éves, Bethlen u. 19. Ágh János ref. 77 éves, Báthory u. 32. Makoldi Mihály rk. 71 éves, Kossuth u. 32. öz. Péterffy Lászlóné, ág. ev. 73 éves Hajnal-utcai bérház. Petrakóvcis István rk. 73 éves, Kazinczy u. 3. Medvén Lajos ref. 11 hónapos, Belleglő 199. Imre Irén ref. 9 hónapos, Nagyhegyes 2 B. Tamási Katalin ref. 5 hónapos, Bethlen u. 22. Varga Károly rk. 1 hónapos Eger. Pinczés Róza ref. 3 éves, Balmazújváros. Sütő Sándor ref. 52 éves, Erőműfalva. Orosz Ilona rk. 57 éves, Máramarosziget. Sipos László ref. 9 hónapos, Bujdosó u. 11. Péntek Lajos ref. 67 éves, Kút u. 52—Szabó Dezsóné ref. 34 éves, Legányi u. 29. Csanády Béla ref. 67 éves, Baranyi utcai városi bérház Sipos Gáborné ref. 69 éves Honvéd u. 19. Tóth Miklós ref. 40 éves, Hajdúnánás. Domokos Sándor ref. 59 éves, Eszter, Bőrdny Győző rk. 17 éves, Sopron.

Gyászrovat

Kovács Katóka magántisztviselő temetése ma, kedden délután 5 órakor lesz a diszteremből református egyházi szertartással. Lakás: Szalkai-utca 8. Csúrka temetkezés.

Perényi Jenőke 3 hónapos csecsemő temetése ma délután 6 órakor lesz a hármastereből római

ÖZV. GROSZ NAGY LAJOSNÉ szül. Fischbein Róza, életének 71-ik évében megtért Szeretettel közli. Gyászolják egyetlen testvérre: Békés Sándorné és nagyon szerető kiterjedt rokonsága. Temetése ma, kedden reggel fél 10 órakor a zsidó temetőben. Ahol életében rövid percekre megpihent, találja meg örök nyugalomát.

Kat. szertartás szerint. Lakás: Klapka-utca 34. Csúrka temetkezés.

Dekkert József nyug. m. kir. állampénztári igazgató 85 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délután 5 órakor lesz a köztemető díszravatalozó terméből. Lakás: Kigyó-utca 22. Dankó temetkezés.

Nagy Áron nyug. rendőrtörzs-örmeister 81 éves korában elhunyt. Temetése kedden délután 1/4 órakor lesz a köztemető díszravatalozó terméből. Lakás: Patai u. 10. Dankó temetkezés.

Fogarasy Istváné temetése ma délután fél 6 órakor lesz a köztemető II. A) ravatalozójából. Temetést Bartha vállalata végzi.

Rác Erzsébet temetése ma délután 3 órakor lesz a köztemető III. ravatalozójából. Lakás: Rudolf-utca 24. Bartha vállalata rendezi.

Özv. Szénassy Józsefné Kovács Zsuzsanna 77. évében elhunyt. Temetése ma délután félhárom órakor lesz a köztemető II. B) ravatalozójából. Lakás: Kar-utca 19. Temetést Bartha vállalata végzi.

Nagy Marika 23. évében elhunyt. Temetése ma délután 6 órakor lesz a köztemető II. A) ravatalozójából. Lakás: Oláh Károly-utca 35. Temetést Bartha vállalata végzi.

KÖZGAZDASÁG

Gazdálkodók figyelmébe!

Mindazon gazdálkodók, akik teheneket a városi Savóskútra akarják a nyári erdei legeltetés céljából kihajtani, ebbeli szándékaikat azonnal jelentésként be a Gazdasági Egyesület titkári hivatalában, hogy a megfelelő és szükséges intézkedések megtételük legyenek. A jelentkezők számától függően a pásztor beállítására, annak pásztorbérére s a legeltetés módjára.

Ugyancsak figyelemztetjük az érdekelteket a városi Savóskútra, hogy a kapás növényekben és vetéseikben a folyton tartó szárazság miatt tapasztalható aszály elleni károsodásukat a termény betakarítása előtt legalább 15 nappal a városi adóhivatal birtoknyilvántartási osztályánál annál is inkább jelentésként be, mert az esetleg később beérkezett bejelentéseket nem veszik majd figyelembe.

A bejelentésnek tartalmazni kell: a gazdaság megnevezését, annak helyét, ha pedig a gazdaság bérletben van, a haszonbérbeadó nevét és lakását is, továbbá

Dr. Matolcsy László volt Dóczy intézeti tanár halála

Töle származott a „Szébb jövőre” köszöntés

Mint már hírt adtunk róla, meghalt dr. Matolcsy László tanár, akitől a „Szébb jövőre” köszöntés származott.

Matolcsy László dr. az első világháború előtt a Dóczy intézetnek volt közserzetben álló, érdekes tanára. A világháborúban mint népfelkelő százados vett részt. Számos kitüntetést kapott vívtéséért elismeréséül. A háború után Győrbe költözött, ahol az állami leánygimnáziumnak lett tanára. Győr városának fejlesztésében, a tudományos munkák előbbrevitelében élénken részt vett.

Felesége, három gyermeke és nyolc unokája gyászolják.

Lezuhant négy méter magasságból csatornájavitás közben a Hatvan-utca 42. számú házánál Makai János 20 éves bádósgeség, Vár-utca 11. szám alatti lakos s baleset kéri és bokája eltört. A mentők a sebészeti klinikára szállították.

Leesett a padlásról Balla Jánosné 40 éves asszony, Kemény Zsigmond-utca 10. szám alatti lakos és mellkasizűdést szenvedett. A mentők részestették első segélyben.

SPORT

Kilenc gólt rugott a DVSC támadósora Szatmárnémetiben

DVSC—Szatmárnémeti—Törökvs SE 9:0 (6:0).

A közlegő NB I. nyitány előtt a DVSC vasárnap tartotta utolsó erőpróbatját Szatmárnémetiben. Nagy érdeklődés előzte meg a debreceni csapat vendégszereplését, a Törökvs pályán szépségtelű műközönség gyűlt egybe, hogy tanúja legyen a mérkőzésnek. A DVSC jótözönségben az az újság a mérkőzés előtt, hogy B. Nagy, akinek a háta fájt, nem játszik és helyette a Pomázról szerződött Szabó lett a balhátvéd, míg a csatársor tengelyében Sidlik kapott helyet és Szilágyi kiharadt. Kevésell félhat után a következő felállításban futott ki a két csapat: DVSC: Nagy Mihály Csokai, Szabó, Orosz, Mester, Zilahi, Szabó, Tisza, Sidlik, Serfőző, Ille. — Szatmárnémeti Törökvs: Péntes, Tatár, Szegedi, Blhón, Bauer II., Erdel, Vágó, Csőke, Gál, Dávid, Keresztési.

Rögtön kezdés után szép támadásokat vezet a DVSC, de a szatmári kapus vetődéssel védi Serfőző lövéseit. Változatos mezőnyjáték alakul ki, a DVSC jobbszárnya feltűnő jól játszik — minden támadás tőlük indul ki. A szatmári csapat is feljön a féldő középe felé, de eredményt a jól működő DVSC védelemmel szemben nem tud elérni. Ezzel ellentétben a debreceni együttes tá-

károsult veterán terület nemét és nagyságát és az egyes termékek betakarításának időpontját.

A kelendő időben történt bejelentés és ennek alapján eszközölt kármegállapítás nemcsak a földadót és járulékaikat leírása szempontjából, hanem a beszélfizetés kötelezettségének a pontrendszerbe való beszámítása érdekében is igen fontos.

Debreceni Gazdasági Egyesület.

Nádárverési hirdetés. A város szennyvíztisztító telepén, az úgynevezett Lovászúgiban az 1942—43. évben termelt 3280 kéve nád 1943. év augusztus 16-án délután 10 órakor a Lovászúgiban — a nád tarolási helyén — nyilvános szóbeli árverést tartok. Az árverési feltételek a gazdasági ügyosztálynál (városi háza félemelet 14. szám alatti szoba) a hivatalos órák alatt 8—2-ig megtudhatók. A nád a helyszínen megtekinthető. Gazdasági tanácsnok.

DEBRECZEN 7. OLDAL 1943. VIII. 17.

kozót hozott, melyen a DVSC pompás játék után, megérdemelten győzött még ilyen arányban is. A mutatott játék alapján, különösen a csatársor volt az a rész amely — igaz könnyű ellenfél ellen — kitűnően látta el feladatát, de a védelemre sem lehet panasz. Különösen a támadósor jobbszárnya volt kiváló s itt is Szabó Bandi és Tisza. Szabó II. az új szerzemény jól mutatkozott be s behízonnyította, hogy tehetősége. A csapat többi tagjai is mind kiváló nyújtottak és az egész csapaton meglátottak a javuló játék. A szatmári együttesből csak a fedezetor dicsérhető lelkes játékáért.

Rab, Nagy, Szabó és Ille a DVSC új szerzeményei

A DVSC vezetősége minden lehetőt elkövetett, hogy NB. I-es csapata sikerrel állja meg helyét az elsőosztályban. Ezért több neves játékosal tárgyalásokat kezdett a vasutas vezetősége s így Berzi, Vörös, Bogár, Bognár, Baló, Ince II. Kiss I. Berecz, Kardos és még egy sereg kiváló játékos neve szerepelt a megszerzendők listáján. Most, amikor már lejárt a szerződötési és villámigazolási határidő, nyilvánosságra került azoknak az új szerzeményeknek a névsora, akik a DVSC NB I-es csapatát erősítik.

Az erősítések közül elsőnek Nagy II. lett a DVSC játékos. Ő ezeltől a Goldbergerben rugta a labdát és Mór edző szerint a legtehetőséggel fedezetek egyike. Ille egy budapesti céges csapatban játszott és most benne találják megoldandónak a DVSC balzsálszó kérdését. Fialat, tehetséges, jóalakú és erős fizikumú játékos. Rabot azt hisszük-nem is kell bemutatni a debreceni közönségnek, mert az ő neve már ismeretes, hiszen az Újvidék NB I-es csapatában játszott az elmúlt idényben. Rab a csatársorban is és a fedezetorban is jól használható játékos. Fialat és még nagy jövő előtt áll. Szabó szintén azok közé tartozik, akiket nem ismer a debreceni közönség. A szakértők véleménye szerint nagy tehetség és úgy a hátvédposztion, mint a fedezetor bármelyik részén alkalmazható.

Ezek az erősítések, mely után elmondhatjuk, hogy mi többet vártunk. De többet várt az a közönség is, amely kitartott éveken át a DVSC NB II-es mérkőzése mellett.

Igaza volt Mór edzőnek, amikor azt mondotta, hogy nem öreg játékosokkal kell erősíteni, hanem fiatal tehetségekkel, kik sokáig hasznos tagjai lehetnek az együttesnek. Mi is helyesüljük ezt, de talán lehetett volna szervezni még egy jó összekötőt és egy szélsőt és ne kívánjunk sokat: egy jó kapust és ezzel el lehetett volna indulni az NB I-ben. Lehet, hogy a jelenlegi csapat is megállja a helyét, majd eldől, de egyet ne felejtsünk el, hogy a Haladás 23 ponttal esett ki tavaly az NB. I-ből, tehát minden mérkőzésre nagyon rá kell mennie a DVSC-nek, hogy legalább bentmaradjon.

A Szent István Kupa döntőjét csütörtökön este játszta az Újpest a tavalyi kupagyőztes Ferencváros csapata ellen. A mérkőzés kimenetelére nehéz jósainunk, mert az újpestek mai együttese jó erőt képvisel és meglepetésre is képes. Mi ennek ellenére bizunk a Ferencváros győzelmében és 4:2-t jósaink a zöld-fehérek javára.

A Ferencváros—Újpest kupadöntő előtt szintén a két vetélytárs, az FTC és az UTE ifjúsági csapatát játszanak az országos ifjúsági bajnoki címért. Valószínűleg itt is a ferencvárosiak kerülnek ki győztesként.

A Szolnok dr. Thomas Henrik nagyvonalú játékvezetése mellett 2:1-re győzte le az Ungvári AC csapatát. Kispest 4:3-ra győzött a Kassai RAC ellen, a NAC 3:1-re a Szombathelyi FC ellen. A Szegedi Vasutas a DVSC vasárnapi ellenfele 3:1-re győzte le a Szabadtal VAK-ot.

Sztankovitsot, a Gyulai AC kitűnő átkészítőt leigazolozta a D. Villanygyár.

Vasárnap kezdődik az NB I. bajnokság és az első fordulóban a következő mérkőzéseket játszik le a csapatok. Ferencváros — Vasas, BSZKRT—Csepel. Újpest—Gamma. Elektromos—Kispest. SZVSE—DVSC. Kolozs-

madásai egyik gólt a másik után eredményezik. Az első féldő hátralevő percei is debreceni gólokat hoznak és ennek eredményeként hatgólos vezetéssel vonul le a DVSC. A gólok közül négyet a feltűnően eredményes Sidlik lött.

Szünet után Szabó hátvéd és Ille kiáll a DVSC-ből s Szabó helyére Mester, Ille helyére pedig Sidlik húzódik, Nagy II. közp-fedezetet, Szilágyi pedig közp-csatárt játszik. Ebben a féldőben mérsékelt az iramot a DVSC. Lendülettel szép támadásokat visz ellenfele kapuja felé, de a szatmári védelem már jól áll a lábán és ebben a játékrészben csak három gólt sikerült löni a támadósornak. A Törökvs is feljön és egyik támadást a másik után gör diti a DVSC kapuja felé, de Nagy Csokai, Mester védelem mindent idejében ment. Nagy nem egyszer remek védekezéssel ragadtatja tapsra a közönséget Csokai és Mester pedig v. lósággal játszanak a szatmári csatárokkal. A DVSC támadásaival ér véget a játék, melyen végeredményben 9:0-ra győzött a debreceni együttes. A gólok közül Sidlik négyet, Serfőző kettőt, Szabó Bandi, Tisza és Szilágyi pedig egyet-egyet rugott.

A játék szép, sportszerű talál-

vár AC-DIMÁVAG. SALBTO-Ujvidék. A Ferencváros-Vasas és Ujpest-Gamma mérkőzést valószínűleg 24-én játszik le.

A vasárnapi barátságos mérkőzés eredményei a következők: Csepel-Ujpest 5:4. Nagyvárad-ETO 4:2.

Onódy II. vezet három góljával a Szent István Kupa góllövő listájának az élén. Kétfős Penderi, Pozsonyi, Kiss és Sárosi dr. Német ismét legyőzte Szegedét a 100 méteres mellúszásban. Német ideje 1 perc 13.8 mp. volt.

Regdászky Matild új gerelyvető csúcsot állított fel. Az új

országos csúcs 38 méter 44 cm. Irlházy (Solyom KE) győzött a KSZKK 100 kilométeres vándor díjas országúti versenyén.

A D. Villanygyár csapatát Szent István ünnepére az újvári SK Russj vendégjátékra hívja. A napokban dönt a debreceni csapat vezetősége arról, hogy elküldi-e csapatát Ungvárra, vagy sem.

Augusztus 21-én és 22-én kézilabda játékeztető tanfolyam lesz Debrecenben. A tanfolyamon Ujvári Ferenc, az ismert budapesti labdarúgójátékeztető vezető Nyiregyháza és Debrecen körze-

tébe tartozó kézilabdajátékeztető, vesznek részt a tanfolyamon.

A Püspökladányi LE bekerült a Levente Bajnokság döntőjébe, mivel vasárnap a közép-döntőben 2:1 arányban legyőzte a kalocsai leventéket. A püspökladányi csapat közel ezer levente egyesület közül verekedte ki a döntőbe jutást és ellenfele Szent István napján, Budapesten a szombat-helyi leventecsapat lesz, mely a beregszászi gimnázium csapatát 5:1-re verte. A püspökladányi levente csapat kitűnő, tehetséges játékosokból álló együttes, előké-

szítésüket Kiss főoktató és Magyar Gyula oktató végezték, akiket minden elismerés megillet a szép sikerért.

Nem teljesítették a vidéki játékeztetők egyensúly-kérelmét, a Játékeztető Testület országos tanácsülésén a vidékiek javaslatára az volt a döntés, hogy mivel 8 vidéki és 8 fővárosi csapat van az NB I-ben, ennek megfelelően 8 vidéki és 8 budapesti játékeztetőt foglalkoztassanak. Az ügyvezető a „természetes fejlődés menete” jelszavát hangoztatva — amint várható volt —, nem tette magáévá az indítványt.

Ugyátszék a fővárosban nem akarnak tudomást venni arról, hogy a sportélet súlypontja már régen vidékre helyeződött, a válogatott csapat zömét a vidék adja, a most lezajlott országos levente bajnokságban közel ezer csapat közül négy vidéki jutott el a közép-döntőig. A hatalmat jelentő játékeztető-túltengéshez gyorsan ragaszkodik a jelenlegi JT, melynek vezetősége is természetesen fővárosiakból áll.

A jövőben nem lesz titkos játékeztető-ellenőrzés. Ezenkívül játékeztetőt csak játékeztető ellenőrizhet.

APRÓHIRDETÉSEK

MAGANNYOMOZO

GALOCZY legregibb magannyomozó megfigyelési, nyomozási díszkötetek, eredmények. Zöldfa u. 3. szám. Telefon: 28-72.

JANOSY magannyomozó bizalmasan nyomoz és megfigyel, Virág u. 21, telefon: 23-78. 54-764 11. 9

Alkalmazást nyer férfi vegyes

ZSAKOLO munkásokat felvesszünk, Sárreai aruraktár, Délsor 19. sz. ekegyár. 2-1

MUNKÁSOKAT keres az István gözmalom. Oratór százalékkal együtt 80 fillér. 2-1753

EGY napszámot és kifutót felvesszünk Krisch konyhamester Ispolyter 1. sz. 2-1315

NAPSZÁMOSOKAT azonnali belépésre keresünk, Városi nyomda, Bözörményi út 6. 2-1849

CSSAPOST felvessz a Kassai Sörház, azonnali. 48-1843

FIATALEMBER kocsinak felvétetik, bútor üzlet, Plac u. 85. 2-1880

BOLTISZOLGÁT, vagy kifutót keres Lukács, Plac u. 41. 2-1329

GAZDASÁGI ALLÁS

GAZDASÁGI cselédek keresek bentkosztra kocsitanyára. Jelentkezni lehet MÁV Kolónia 17. 26-795 vv

HAZMESTERI ALLÁS

FIATAL pár, házmesterek felvétetik, Komlóssy út 15. 29-1860

KÉRESKEDELMI férfi

CIPÓZLET, keresztesény elárúsítókát keres azonnali belépésre is. Jó modorra, megbízható gyakorlati rendelkezésként ajánlatait „Gyakorlott cipős” jellegre kérjük. 48-1586

IPARI

EGY kádársegéd boroshordó készítéséhez, állandó munkára felvétetik, Varga u. 28. 33-1809

SZABOSEGÉDET kézimunkást, kéziábrát és tanuló felvesszünk Tegdes János Püspöki palota. 33-1108

BRETTSEGÍZETT, könyvelésben jártas nő alkalmaz Magyar Mezőgazdák Szövetségére, Tiszántúli kirendeltsége — Debrecen, Hunyadi u. 13. 33-1193

ASZTALOS segédek felvesszünk bútor munkára Balogh asztalos, Bethlen u. 48. sz. 20-1027

FODRÁSZSEGÉD azonnali belépéssel Eisenbergernél, Hatvan u. 39. 33-1869

MAGYAR szabósegéd és kézilány, vásári munkára felvétetik, Bercsényi u. 22. sz. 33-1327

URI fodrászsegédet állandóra, legmagasabb fizetéssel, teljes ellátással felvessz Szőnyi, Sámsoni út 48. sz. 33-1886

SZABOSEGÉDET felvesszünk, Morgenstein Manó divatszabó, Debrecen, Miklós u. 2. 33-1882

CIPÉSZ munkásokat felvesszünk, Süsskind, Plac u. 78. 33-1876

TANULO FIU

DOLOGSZERETŐ egy két fiút tanulónak jó fizetéssel felvesszünk. Mézeskalácsüzem Széchenyi u. 81. 64-1746

MŰSZERESZ tanuló és segédet azonnali felvessz Király, Royal épület. 64-1325

KIFUTO FIU

MEGBIZHATÓ kifutót azonnali felvesszünk, Hangya, Plac u. 40. sz. 49-1859

ÜGYES kifutót felvétetik, Pozsony út 31. 49-1853

ALKALMAZOTT KÉRES férfi

TETŐK fedését palával cseréppel, kátranyappal vállál Bulyovszky, Kossuth u. 13. 1-1831

Alkalmazást nyer nő vegyes

EGY ügyes kézilány felvétetik, mézeskalácsüzemnél, Szepességi u. 53. 4-1868

ANGORA fonalat kihozhoz jönne fonni, jelentkezzen, Ehrenfeld, Péterfia 30. 4-1840

GYERMEKSZERETŐ fiatal leány, aki a háztartásban is segédkezik, azonnali belépésre felvétetik, Zoltai Lajos u. 22. (Simonyi út jobb oldalán). 4-1834

IPARI

POLITUROZÓ nőt és napszámot felvesszünk, Gebauer gyár, Hid u. 10. 35-1101

LEÁNYT, könnyű munkára felvesszünk, dobozüzem, Hatvan u. 13. 35-1875

HÖLGYFODRÁSZ kisasszonyt azonnali felvesszünk, nagyerdő strand 35-1318

HÖLGYFODRÁSZ kisasszonyt azonnali belépéssel felvesszünk, Pelles fodrászüzlet, iparkamara alatt. 35-1324

MASAMÓD tanuló segédlányt felvessz Séllyel kaapszalom, Plac u. 61. 35-1843

TANULO LEANY

FODRÁSZ tanuló lányt és fiút felvessz Biro Dezsőné, Rákóczi u. 24. 63-1323

KIFUTO LEANY

KISLÁNYT, vagy fiút, kifutónak felvessz Morgenstein férfiniszabó, Miklós u. 2. 47-1881

Háztartási alkalmazott MINDENES

FŐNYI tudó mindenest keresek azonnali, kis családnak, Cim: Poroszlaj út 14 sz. 30-1190

KETTAGU családhoz

eisejére, bentlakó, mindentkintethen kifogás talan mindenest ajánlkozhat. Péterfia 61. sz. gyógyszerárban. 30-1153

ELSEJERE egy rendes bentlakó mindenest-lányt keresek jóbizonyítványokkal, két személyhez, jó ellátással. Megbeszélés telefonon: 22-46. vv 30-1311

VIKSZELNI tudó főző mindenest jó könyvvel azonnali felvesszünk. Feketé, Arany János u. 2. II. em. 7. 30-1846

MINDENEST lakással felvesszünk, Simonyi u. 4. haluzletben. 30-1897

SZAKÁCSNO

SZAKÁCSNÓT, vagy mindenest szakácsnót azonnali felvesszünk. Azt, aki eslejen jelentkezett, kért fizetéssel hajlandó vagyok alkalmazni József kdr, herceg u. 35-37. sz. II. em. 59-1845

FELTETLEN megbízható fiatalabb jól főző mindenest szakácsnót szobalány mellé, jó bizonyítványokkal keres azonnali keresztyén család. Cim a kiadóban. 59-1553

SZOBALANY

SZOBALÁNYT azonnali felvesszünk. Jelentkezés: Simonyi út 19. 60-1839

BEJARONO

MINDENES bejárónó felvétetik, Ajtó u. 21. sz. alatt. 8-1240

EGY bejárónó azonnali felvétetik, étkezde, Rákóczi u. 9. 8-1874

BEJÁRÓNÓT keres azonnali ebédkoszttal idős házaspár, Magoss György-ter 17. 8-1854

BEJÁRÓNÓT azonnali felvesszünk. Jelentkezés Szabad házmesternél, Széchenyi u. 1. 8-1253

BEJÁRÓNÓT felvesszünk délelőtti, Bathány u. 6. trafik. 8-1864

KETTAGU családhoz mindenest bejáró, délelőtti, vagy bentlakásra jóbizonyítvánnyal felvétetik, Vörösmarty u. 13. sz. első ajtó. 8-1878

KIS családnak délelőtti órákra bejárónót keresek azonnali, Frank úridivat, Arany Bika. 8-1877

ALKALMAZOTT KERES nő

PERFEKT szakácsnó, nagy konyha volt vezetője elhelyezkedne Megkeresést a kiadóhivatalba kér „Dietés” jellegre. 1855

ANGORA fonást olcsón vállalom, fonat kapható, Kishegyesi út 1. 2. ajtó. 9-12 óráig. 3-1832

ÜZLETI AJANLAT

SIRKÖVEK működő és termésköböl, mézszalag gyümölcsösök részére és pirossalak, kertü utakra kaphatók a debreceni műkögyárnál. Fűrdő u. 2. sz. 67-279 vv.

CIÁNOZTASSON

Csala ciánózó vállalattal. Lakásvizsgálások felelősséggel Rákóczi u. 9. telefon: 14-27 szám 67-269 10. 13.

HASZNALI orakát veszek javított eladok Schirfmann vendég u. kisállomással. 1792 1. 3

SZORME bundákat javított, alakított, festek. Veszek eladok Kovary szucsmeister pusposi palota 1. sz. 593 1. 31

CIÁNOZ vizsga, zsi zsikteleint telefonosgei Kiss, Menusz-ter / telefon: 14-30 vereslempionna 006 11. 4

JÓ DAUER akar, Szőnyminél csináltassa, Minczérié frizurát higiénikus kiszolgálás. Sámsoni út 48. 67-1833

ÜZLETI KERESLET

GYOMOLCSÓI napi aron vasarol Szaplonczayne konzervüzem Acel u. 9. 66-1580 9 13

DIK TELLES ELLATASRA

DIÁKKISLÁNYT teljes ellátásra elfogad izr úricsalád. Hűvelyes u. 10. kapualatti bejáratt. 12-1871

REF. gimnázium közelében kisebb diákokt ellátásra felvesszünk. Cim a kiadóban. 12-1873

OKTATAS

DR. NÁMENYINÉ gyorsíróiskolájában, gépíróiskolájában állandó tanfolyamkezdés. Bathány u. 1. Vidékieknek vasuti kedvezmény. Debreceni tanterületi királyi főigazgatói engedély száma: 6475.1941-42. 785 9. 26.

MESTERVIZSGÁRA előkészítem, kalkulációba és könyvelésbe bevezetem, jutányosan. Cim a kiadóban. 56-1290

ÉKSZER ARANY, EZÜSI

ARANYA1 ezüstöt és brilliánsat napi arban veszek. Szélescsényi óra- és ékszerkereskedő, Sas u. 2. sz. 1856 8. 25

BRILLIÁNSAT, ékszer, ezüstöt veszek. Aranyat becsülök 31attner, Csapó u. 83. 19-1795

MIELOTTI arany, ezüst, brilliáns ékszerét eladja mutassa meg Szélescsényi óra- és ékszerkereskedőnek, Sas u. 2. 1857 8. 25

ARANYAT ezüstneműt ékszeret, napi aron vesz Takács Sándorné, Plac u. 56. 19-1872 11. 17

AUTO, MOTOR, KERÉKPÁR GY.

PORSZIVÓ, gramofon, lemekek vétele, kölcsönzése, veszek motort, kerékpárt, varógépet, Soltesz, Kálvin-ter 2. 7-144 10. 31.

IROGÉP megbízásból eladó. Megtekinthető Tamásy vaskereskedésben Plac u. 17. 7-1851

JÓKARBAN levő férfikerékpár eladó. Kuruc u. 3. sz. 7-1883

VASESZTERGA

padot, varrógépet, osztofejet, hengercsiszoló, szerszámgepet, varrógépet, kerékpárt, gramofont veszek, javítok, Király, Royal épület 7-1326

HANGSZER

JOHANGU rövid zongorát keresek megvételre. Ajánlatokat „Zongora” jellegre a kiadóba kérek. 28-394

ZONGORA hangolási munkát ritűnő képzettséggel vállalok Vargyas Nap u. 17. vidéken is. 28-624 5. 3.

EGY villanygramofon eladó. Kurucz u. 3. 28-1884

BUTOR

NINCSÉN tenyes kirkatunk, bútor, ocsón adunk, Plac u. 71. szám, udvarban. Bihlne. 9 1381 10. 4

HALOSZOBAK, íróasztalok, egyéb bútorok, olcsó aron, Eötvös u. 36. bútorüzletbe. 9-1428 8. 27

HASZNALI bútorokat irodaberendezést, wert, heilmasszát, üzletberendezést magas aron veszek Veró, Csapó u. 10. sz. 9. 10. 1971

MODERN bútorok és konyhaberendezések állandóan raktaron. Megrendeléseket vállalok, pontosan szállítok, Ujfalussy Sándor, Bethlen u. 56. 9-1470 9. 11

ELADÓ keményfa ágy, éjjeli szekrény és egy nagy labos, Poroszlaj út 27. hazmesternél. 9-1781

FIGYELEM! Saját készítményű modern konyhaberendezések és festett hálóok olcsón eladók. Arany János u. 1. 9-1742

KIADÓ ÜZLET, MŰHELY, RAKTAR

SZARAZ nagyobb raktárhelyiséget keresünk esetleg több részletben, 8-10 vagon csomagolt száraz áru raktározására. Ajánlatokat „Nagyvállalat raktár” jellegre kérjük a kiadóhivatalba leadni. vv 41-679

ÓCSKA bútornak raktár és üzletelhelyiséget keresek a város belső ny utcáin Mezei Gyula, Apafi u. 16. 41-1861

ÜZLETTELHLYISÉGET keresek forgalmas úton, közvetített díjazok — „Azonnali átvételre” jellegre. 41-1838

LAKASCERE

KETTOSZOBAS régi óérd, minden komforttal (viz, gáz bent) és teljes kényelemmel ellátott lakásomat elcsereinelm ugyanacsar kert három, vagy 4 szobás, komfortos lakással Cim a kiadóban. 1462 vv

ELCSERELNEM Alsójózsa 1015 szám alatti két szoba, konyha lakásomat debreceni egy szoba, konyhás, esetleg bérbeadnam. Értekezni lehet: Varga u. 7. Nagy József tűzoltónál. 63-1322

BUTOROZOTT SZOBA

KÜLÖNBÉJÁRATU utcai bútorozott szoba azonnali tisztviselőnek kiadó, Hatvan u. 42. 10-1320

KIADOK lakásomból egy szobát, fürdőszoba használattal, gyermek telennek, központban ki a bútorát agyeművel megveszi. „7500” jellegre. 10-1841

CSEREÜZLET

SZAPPANNAK való zsirt szappanra becserélek. Pal János szappanosmester, Kocsai u. 8. 634. 11. 19

ÉPITKEZESI ANYAC

TETŐFEDŐ lemez, szigetelő igénylés nélkül kapható, Hatvan u. 71. meszraktár. 20-1014

ELADÓ 140-150 új ikerablak, kis ablak, egy nagy asztal. Klapka u. 29. sz. 20-1858

KÁLYHA-TŰZHELY

FOLYTONÉGO kályhák, egyik fafűtéshez, eladók. Radik u. 20. hétőlől délutánonként. 48-431 vv.

HASZNALI ruha - cipő gy

ELADÓ kifogástalan tisztí borkonyog felszerelés. Csapó u. Horváth. 68-1850

INGOSÁGVÉTEL vegyes

OTVEN-HATVAN meter norgany pienbo. készült rezscsatornát keresek megvételre — Cim a kiadóban. 37-255

PLAFON-VENTILLATORI megvételre keresek Cim a kiadóban. 37 461

JÓKARBAN levő hasznait íróasztalokat megvételre keresünk telefon 27-60. sz. 37-1865

INGOSÁG ELADAS

ELADÓ 2 személyes fodrászberendezés, 2 búra, 2 hajszárító, 1 lemosó táll. Hajó u. 22. 38-1319

SZÉP nagy hencsertakaró eladó. Hűvelyes u. 10. kapualatti bejáratt. 38-1870

ELADÓ samottos koronakályha, nagy vízmentes ponyva, szalon garnitúra, íróasztal, Bethlen u. 5. 9-1862

ELADÓ HAZ

SAROKHÁZ rész, Rothermere u. 62. alatt eladó 22 ezéret. 17-1321

GAZDASÁGI ESZKÖZ

MEZŐGAZDASÁGI gépeket, eszközöket, alkatrészeket, elad, vásárol vitez Nagy János, Hatvan u. 41. 24-1565 9. 3.

BOROSHODÓT újat és használtat, taposókádát szőlőprést veszek, s eladok, Nap u. 4. szám. Telefon: 32-83. 24-1107

Széplaky Géza

FM. engedélyes iroda hirdetései. Tiszafüred. Hősök-tere 464. sz. telefon Népbank 51. szám.

Eladó ingatlanok: Tiszafüredtől 18 kilométerre, debreceni műút mentén, 40 hold jómínőségű szántó 100.000. Ugyanott 37 hold, amelyből 22 jómínőségű szántó, többi rét és legelő 42.000. Tiszafüredtől 31 kilométerre debreceni műút két oldalán 150 hold, melyből 60 szántó 70 réti többi legelő 150.000 pengő. Eladó bérbe venné kívánására, Tiszafüredtől Kócs pusztán 60-70 hold, vegyes föld, eléggé rossz minőségű 45.000 P. adósság átvállalással, vagy annak kifizetésével megsereshető. Nagyivan és Nádudvar között 80 hold szántó 112.000 P. Tiszafüredtől 12 hold nyaraló villa 40 ezerért azonnal eladó.

Megkeresésre kisebb nagyobb ingatlanokat, s földbérleteket minden nagyságban ajánlhatok Ingatlanbancsere gyors, s eredményes lebonyolítását biztosítom, 40-1589

FÖLDERLET

KIADÓ a Bánkon 50 kat hold tanyásföld. Értekezni Miklós u. 36. 23-1786

KIADÓ 8 s fél hold föld a Bánkon tanyával. — Baross u. 26. 23-1852

KIADÓ haszonbérbe 25 hold tanyásföld, kövesút mentén. Honvéd u. 79. 23-1867

ELADÓ FÖLD